

STAN BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO
POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO
ZA 2023 ROK

Raport o stanie sanitarnym powiatu gnieźnieńskiego zawiera
dane na dzień 31 grudnia 2023 r.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

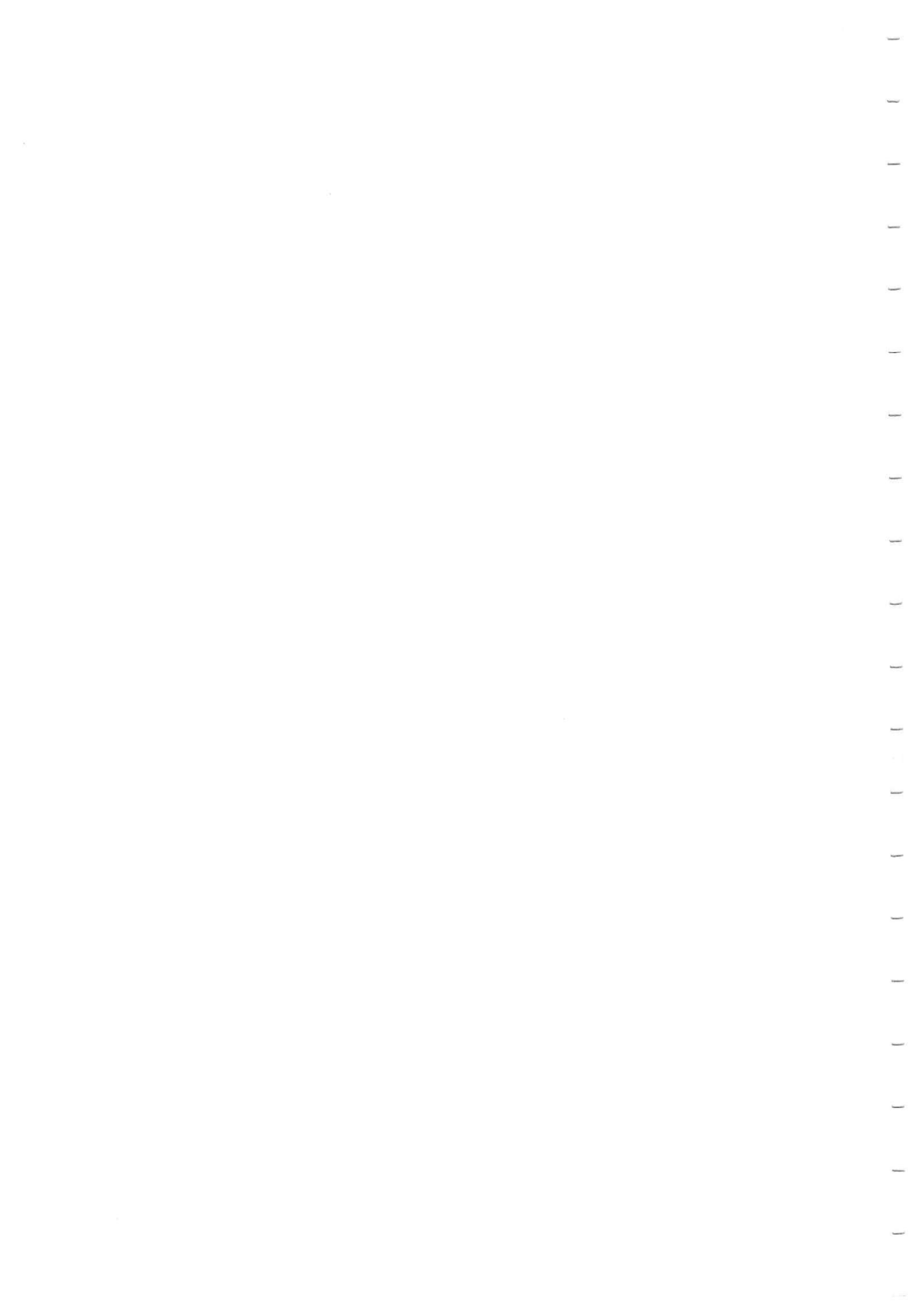
Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu opracowanie „*Stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu gnieźnieńskiego za 2023rok*”, które przedstawia główne kierunki działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz podejmowane zadania z zakresu zdrowia publicznego mające na celu ochronę zdrowia ludzkiego.

Z wyrazami szacunku

*Państwowy
Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Gnieźnie*

*mgr Anna Stejakowska
specjalista zdrowia publicznego*

Spis treści	
Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	7
1. Zakres nadzoru sanitarnego	9
2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	10
3. Kontrole weekendowe	12
4. Stan sanitarny środków transportu żywności	12
5. Jakość zdrowotna środków spożywczych	13
5.1. Znakowanie środków spożywczych	14
5.2. Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybów oraz zatruc grzybami	14
5.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF	14
6. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego	17
6.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach	17
6.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty	18
7. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności	19
8. Podsumowanie stanu sanitarnego zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2023 roku	20
Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	21
1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)	23
1.1. Odra	23
1.2. Różyczka	23
1.3. Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)	23
2. Gruźlica	23
3. Grypa	24
4. Ospa wietrzna	25
5. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C	26
6. Choroby przenoszone drogą pokarmową	26
6.1. Zakażenia bakteryjne	26
6.2. Zakażenia wirusowe	29
6.3. Wirusowe zapalenie wątroby typu A	30
6.4. Włośnica	30
6.5. Zatrucie jadem kiełbasianym (botulizm)	30
7. Choroby odzwierzęce	31
8. Inwazyjna choroba meningokokowa	32
9. Inwazyjna choroba pneumokokowa	32
10. Krztusiec	33
11. Ogniska zakażeń szpitalnych	34
12. Choroby przenoszone drogą płciową	34
13. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń wywołanych przez SARS-CoV-2 w 2023 r. 35	
14. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych	36
15. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego	38
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	39
1. Zaopatrzenie ludności w wodę	41
1.1. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim	41
1.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych	42
1.3. Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> sp.	43
Pływalnie, kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli	45
1. Pływalnie	47
2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli	47
Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	49
1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą	51

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	53
1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	55
2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów.....	55
2.1. Obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe).....	55
2.2. Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie.....	56
2.3. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych.....	56
2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi.....	56
2.5. Inne obiekty użyteczności publicznej nie sklasyfikowane wcześniej.....	57
3. Ekshumacje i sprowadzanie zwłok.....	57
4. Podsumowanie nadzoru nad jakością wody, nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz obiektami użyteczności publicznej.....	58
Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	59
1. Zakres działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.....	61
2. Podsumowanie.....	61
Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami.....	63
1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	65
1.1. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe).....	66
2. Choroby zawodowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....	67
3. Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursory narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze.....	70
4. Podsumowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami.....	71
Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży oraz programów i działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia.....	73
1. Sprawowanie nadzoru w zakresie sanitarno-higienicznych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo wychowawczych.....	75
2. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży.....	76
3. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży.....	77
4. Działania dotyczące oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	78
5. Programy i działania informacyjno-edukacyjne w zakresie promocji zdrowia.....	79
6. Podsumowanie stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży oraz działalności związanej z oświatą i promocją zdrowia.....	84
Laboratorium Bakteriologiczne.....	85
1. Laboratorium Bakteriologiczne.....	87
2. Udział Laboratorium Bakteriologicznego w badaniach biegłości.....	87
3. Badania wykonywane w Laboratorium Bakteriologicznym.....	87
4. Wdrożone doskonalenia działalności laboratoryjnej.....	88
Spis wykresów.....	89
Spis tabel.....	91

**Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia, materiałów
i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**

1. Zakres nadzoru sanitarnego

Według ewidencji w roku 2023 pod nadzorem znajdowało się ogółem 2288 zakładów żywnościowo-żywnościowych, (w roku 2022 odnotowano 2292 obiektów), w tym:

- 900 obiektów produkcji żywności (808 gospodarstw produkcji pierwotnej; 8 gospodarstw produkcji pierwotnej i rolniczego handlu detalicznego; 3 gospodarstwa produkcji pierwotnej, rolniczego handlu detalicznego, dostawców bezpośrednich; 1 gospodarstwo rolniczego handlu detalicznego),
- 624 obiekty obrotu żywnością (461 sklepów spożywczych, 4 kioski, 25 aptek, 41 magazynów hurtowych, 11 obiektów ruchomych i tymczasowych, 82 inne obiekty obrotu żywnością),
- 289 środków transportu,
- 301 obiektów żywienia zbiorowego otwartego (w tym 156 obiektów małej gastronomii),
- 163 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 10 miejsc obrotu przedmiotami użytku.

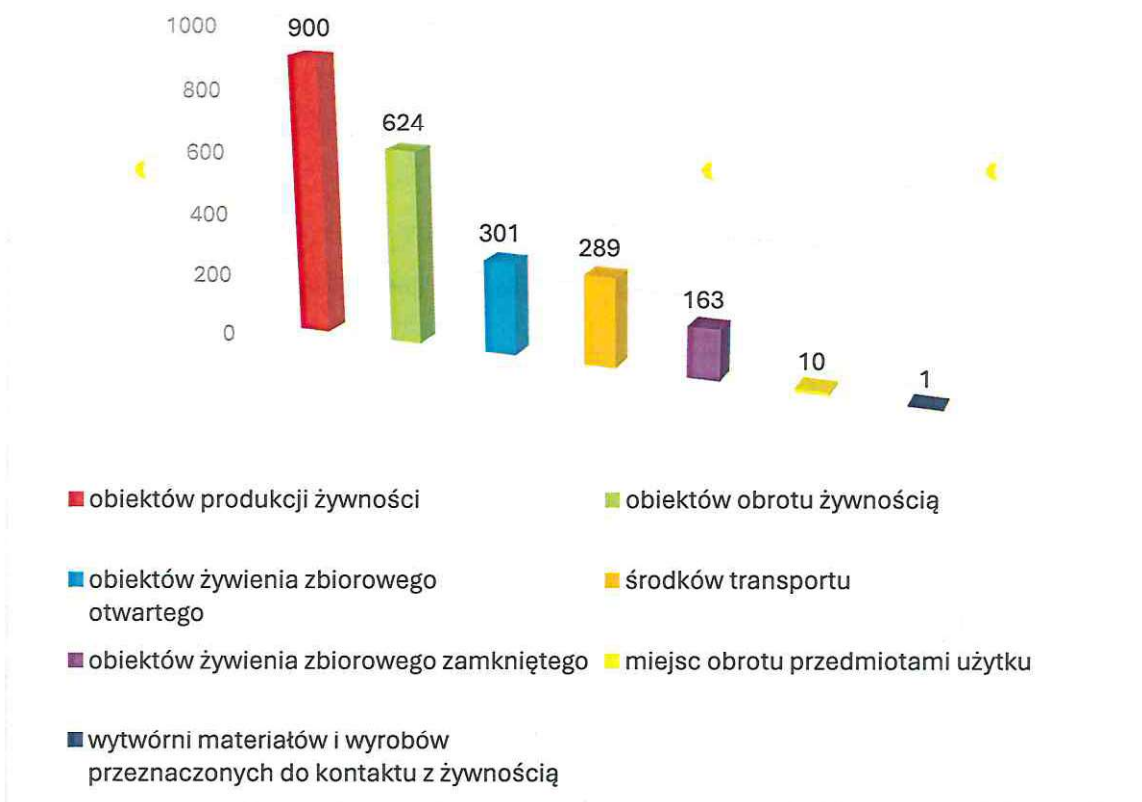
W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem 1150 kontroli sanitarnych. Wydano 292 decyzje administracyjne, w tym 85 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i 7 decyzji zakazujących wprowadzanie produktów do obrotu handlowego.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarnego oraz wprowadzaniu do obrotu żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej, nałożono 31 mandatów karnych na kwotę 9600,00 zł.

Wydano 156 decyzji zatwierdzających działalność obiektów, które dotyczyły uruchomienia nowych zakładów, a także zmian zakresu działalności lub zmian podmiotu prowadzącego działalność. W 2023 roku wydano 13 zaświadczeń o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w zakresie produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej.

Wykres 1 Liczba nadzorowanych zakładów żywnościowo-żywnościowych w 2023 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego

Liczba nadzorowanych zakładów żywnościowo-żywnościowych w 2023 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Największą grupą nadzorowanych obiektów, stanowiły sklepy spożywcze. Zewidencjonowano 461 sklepów spożywczych, w tym 34 super i hipermarketów. Skontrolowano 319 sklepów spożywczych. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami był nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny obiektów oraz wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu do spożycia/daty minimalnej trwałości. Podobnie jak w ubiegłym roku stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania procedur Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), dotyczących m.in.: braku zapisów mających na celu wykazanie skutecznego stosowania ww. procedur. Sprawdzano pochodzenie mięsa surowego i wyrobów mięsno-wędliniarskich, z uwzględnieniem dokumentacji zakupu. Przeprowadzano kontrole na targowiskach wraz przedstawicielami

Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Gnieźnie, w zakresie wykrywania i nielegalnego wprowadzania do obrotu handlowego mięsa i wyrobów mięsnych, w tym dziczyzny, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Przeprowadzono 29 kontroli interwencyjnych, w tym 8 w super i hipermarketach, które związane były głównie ze skargami konsumentów na jakość produktów lub niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w zakładach, w tym kontrole sanitarne tematyczne związane z powiadomieniami w zakresie systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach). Wydano ogółem 61 decyzji administracyjnych, w tym 43 decyzje zarządzające, 7 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości.

W sklepach spożywczych oraz super i hipermarketach za nieprzestrzeżenie wymagań dotyczących jakości żywności, nałożono 19 mandatów (17 w sklepach, 2 w supermarketach) na sumę 5700,00 zł.

Do badań laboratoryjnych pobrano w sklepach 128 próbek środków spożywczych, w tym 111 próbek w super i hipermarketach.

W roku 2023 nadzorem sanitarnym objęto 41 magazynów hurtowych, spośród których skontrolowano 24. W wyniku przeprowadzonych kontroli w magazynach hurtowych, nieprawidłowości dotyczyły głównie stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń chłodni.

W 2023 roku, podczas kontroli sanitarnych, skontrolowano 53 obiekty produkcji żywności. W niniejszej grupie obiektów były stwierdzane nieprawidłowości w piekarniach, w cukierniach, w browarze i słodowni oraz automatach do lodów, które dotyczyły między innymi nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni oraz wyposażenia.

W wyniku przeprowadzonych kontroli i stwierdzonych nieprawidłowości w obiektach produkcyjnych, wydano 15 decyzji administracyjnych oraz nałożono 3 mandaty karne na sumę 900,00 zł. W zakładach produkcji żywności pobrano 40 próbek do badań laboratoryjnych, 5 próbek zakwestionowano.

Na ogólną liczbę 301 zarejestrowanych zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w roku 2023 skontrolowano 258 zakładów żywienia zbiorowego otwartego. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w obiektach dużej i małej gastronomii dotyczyły stanu sanitarno-higienicznego, nieprawidłowości związanych z brakiem prawidłowych

warunków higieny produkcji potraw, utrzymania bieżącej czystości w pomieszczeniach gastronomicznych, przeprowadzanie procesów czyszczenia, mycia i dezynfekcji urządzeń, sprzętu oraz wyposażenia, braku środków do higienicznego mycia i suszenia rąk. W obiektach występowały nieprawidłowości z zakresu kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności. Kontrole wykazały brak bieżących zapisów z zakresu monitorowania temperatur w urządzeniach chłodniczych, rejestrów ich mycia i dezynfekcji oraz dokumentów dotyczących zagospodarowania odpadami żywnościowymi pochodzenia zwierzęcego w tym kategorii III.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w obiektach żywienia zbiorowego otwartego, wydano 40 decyzji administracyjnych, w tym 17 decyzji administracyjnych. W grupie zakładów żywienia zbiorowego otwartego, za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 7 mandatów karnych na sumę 2250,00 zł.

3. Kontrole weekendowe

W roku 2023 przed rozpoczęciem sezonu letniego oraz w trakcie jego trwania, wzmożono nadzór sanitarny nad sezonowymi zakładami żywności i żywienia. W roku 2023 przeprowadzono 48 kontroli weekendowych, nałożono 3 mandaty karne na sumę 550,00 zł w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydano 2 decyzje administracyjne.

4. Stan sanitarny środków transportu żywności

W roku 2023 przeprowadzono ogółem 74 kontrole środków transportu służących do przewozu żywności, z czego 36 kontroli zrealizowano na wniosek o wpis i zatwierdzenie. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 36 decyzji zatwierdzających i zaświadczeń o wpisie do rejestru środków transportu przeznaczonych do przewozu żywności.

Podczas kontroli sanitarnej w hurtowni nabiałowej dokonano oceny 2 środków transportu posiadających układ chłodniczy. Oceny warunków transportu pieczywa i wyrobów piekarniczo-cukierniczych dokonano w piekarniach, w których skontrolowano 18 środków transportu. Kontrole sanitarne dokonano również 4 samochodów dostawczych, służących do przewozu opakowanych artykułów spożywczych, niewymagających warunków chłodniczych. Skontrolowano 5 środków transportu przeznaczonych do przewozu gotowych posiłków w zamkniętych pojemnikach

termoizolacyjnych i termosach w takich obiektach jak zakłady garmazeryjne, zakłady cateringowe i zakłady żywienia zbiorowego. Przewóz świeżych owoców i warzyw sprawdzono w 2 środkach transportu. Powyższe kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2023 roku zbadano ogółem 222 próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wszystkie próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobierane były w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, zgodnie z Zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego nr 292/19 z dnia 13.12.2019 r., w sprawie procedury pobierania próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz próbek sanitarnych.

Na ogólną liczbę 222 zbadanych próbek żywności i materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, zakwestionowano 8 próbek żywności:

- 5 próbek lodów z automatu pobranych w kierunku mikrobiologii. W próbkach lodów z automatu stwierdzono obecność liczby *Enterobacteriaceae* 37 °C w jtk/g, w związku z powyższym przeprowadzono kontrolę sanitarną w obiekcie, do czasu uzyskania prawidłowego wyniku badań lodów z automatu wstrzymano ich produkcję.
- 1 próbka herbaty ziołowej, w której stwierdzono przekroczenie poziomu niklu, na poziomie 9,6±2,1 mg/kg–wynik niezgodny, wartość dopuszczalna 5 mg/kg,
- 2 próbki napojów alkoholowych z owoców pestkowych, stwierdzono przekroczenie zawartości karbaminianu etylu.

W ramach nadzoru nad zakładami produkcji i specjalistycznymi obiektami obrotu pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, pochodzących z Chin:

- „*Łopatka azurowa*”, w kierunku oznaczania migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych,
- „*Komplet trzech pojemników prostokątnych*”, w kierunku migracji specyficznej do płynu modelowego TENAX.

Badania nie wykazały niezgodności.

W roku 2023 nie zakwestionowano pobranych do badań próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pochodzących z importu.

5.1. Znakowanie środków spożywczych

Podczas urzędowych kontroli sanitarnych przeprowadzanych w nadzorowanych obiektach, sprawdzano prawidłowość znakowania środków spożywczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Sprawdzano, czy jest udostępniana klientom informacja o składzie surowcowym produktów i substancjach mogących powodować alergie lub reakcje nietolerancji.

W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w 16 obiektach, dotyczyły one między innymi wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości, braku oznakowania środków spożywczych oraz przerwania łańcucha chłodniczego dla produktów nietrwałych mikrobiologicznie. Wykryte niezgodności, wynikające z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawnych, skutkowały prowadzeniem postępowania administracyjnego i wydaniem decyzji. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 16 decyzji administracyjnych z rygorem natychmiastowej wykonalności.

5.2. Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami grzybów oraz zatruc grzybami

W roku 2023 w powiecie gnieźnieńskim nie zarejestrowano ognisk zatruc pokarmowych związanych ze spożyciem grzybów.

W roku 2023 w ramach nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi wydano 33 atesty na grzyby świeże (w roku 2022 wydano 73 atesty), oraz udzielono 38 porad osobom prywatnym, w zakresie przynależności gatunkowej grzybów (w roku 2022 udzielono 52 porady). W roku 2023 prowadzono nadzór nad obrotem grzybami oraz sprzedażą grzybów nad targowiskach, przeprowadzono 4 kontrole targowisk. Dla konsumentów w zakresie wiedzy na temat grzybów oraz zasad ich zbierania zamieszczono informacje na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie: www.gov.pl/web/psse-gniezno, www.facebook.com/PsseGniezno.

5.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF

Informacje o produktach, które stanowiły potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów, były przesyłane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF). W 2023 roku wpłynęło 26 powiadomień,

w tym 2 powiadomienia alarmowe i 24 powiadomienia informacyjne. Wśród zgłaszanych produktów, w których wystąpiły zagrożenia w ramach systemu RASFF była próbka soczewicy zielonej. W produkcie spożywczym stwierdzono przekroczenie pozostałości pestycydu. Kolejne powiadomienie dotyczyło również przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu prosulfokarbu, które stwierdzono w korzeniu selera. Przedmiotem dwóch powiadomień były produkty takie jak: herbata ziołowa rumianek oraz kmin rzymski mielony, w których stwierdzono przekroczenia najwyższego poziomu alkaloidów pirolizydynowych. Przedmiotem kilku powiadomień informacyjnych były elementy z kurczaka (filet z piersi, skóra szyi), pochodzące od polskich producentów, w których wykryto m.in. pałeczki *Salmonella enteritidis*. Obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella virchow* wykryto w mrożonych liściach limonki. W roku 2023 otrzymano jedno powiadomienie dotyczące stwierdzenia obecności *Listeria monocytogenes* w kiełbasie polskiej. W pałeczkach kukurydzianych stwierdzono przekroczenie najwyższego poziomu deoksyniwalenolu (DON). Wśród zgłaszanych powiadomieniach o zagrożeniach w ramach systemu RASFF, otrzymano powiadomienie informacyjne dotyczące sproszkowanej guarany, w którym stwierdzono benzo(a)piren na poziomie $11,7 \pm 2,3 \mu\text{g/kg}$ oraz sumy 4 WWA. Jedno powiadomienie informacyjne dotyczyło przekroczenia zawartości niklu w herbacie ziołowej.

Spośród powiadomień alarmowych dwa zgłoszenia w systemie RASFF, dotyczyły obecności akryloamidu w produktach spożywczych typu herbatniki. Jedno z powiadomień dotyczyło obecności pleśni w ciastkach pochodzących z Niderlandów. Obecność ciała obcego (metal) stwierdzono w dwóch produktach spożywczych tj. w sałatce z papryką oraz w tofu ze szpinakiem. Dwa powiadomienia informacyjne dotyczyły przekroczenia zawartości karbaminianu etylu w napojach alkoholowych z owoców pestkowych. Wśród zgłaszanych powiadomień informacyjnych pięć dotyczyło suplementów diety. W jednym suplemencie diety stwierdzono m.in. niedozwolony składnik (5-hydroksytryptofan), w dwóch przypadkach stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu rtęci, w pozostałych suplementach diety stwierdzono obecność alfoscerano cholicy. Dwa zgłoszenia informacyjne w systemie RASFF dotyczyły materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, tj. stwierdzenia migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych w produktach: „Chochla z nylonu”, „Łyżka kuchenna”- pochodzących z Chin. We wszystkich przypadkach otrzymania powiadomień alarmowych i informacyjnych podjęto niezwłoczne, zgodne

z kompetencjami działania, mające na celu wycofanie kwestionowanego produktu z rynku i wyeliminowanie zagrożenia.

Tabela 1 Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2023 r.

Zagrożenie	Kategorie produktów	Liczba powiadomień
<i>Salmonella Enteritidis</i>	elementy drobiowe	3
<i>Salmonella virchow</i>	mrożone liście limonki	1
<i>Listeria monocytogenes</i>	kiełbasa	1
obecność pleśni w produkcie	ciastka	1
obecność ciała obcego (szkło, metal)	sałatka buraczki z papryką, tofu ze szpinakiem	2
migracja specyficzna pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA)	chochla z nylonu, Łyżka kuchenna- przedmioty użytku do kontaktu z żywnością	2
zawartość niklu	herbata ziołowa	1
stwierdzenie przekroczenia najwyższego poziomu deoksyniwalenolu (DON)	pałeczki kukurydziane	1
pozostałości pestycydu prosulfokarbu	seler korzeniowy	1
przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu	soczewica zielona	1
stwierdzenia benzo(a)pirenu na poziomie $11,7 \pm 2,3 \mu\text{g}/\text{kg}$ oraz sumy 4 WWA	guarana proszek mielone nasiona	1
przekroczenie zawartości karbaminianu etylu	napój alkoholowy z owoców pestkowych	2
przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych	herbata ziołowa, kmin rzymski mielony	2
niedozwolony składnik (5-hydroktryptofan)	suplement diety	1
przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu rtęci	suplement diety	2
akryloamid	herbatniki Premium Biscuits Petit Beurre, herbatniki Petit Buerre Apetitki	2
nieautoryzowana nowa żywność- alfosceran choliney	suplement diety	2

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie

6. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego

Zakład żywienia zbiorowego to zakład wykonujący działalność w zakresie zorganizowanego żywienia określonych grup konsumentów, w szczególności w szpitalach, zakładach opiekuńczo-wychowawczych, żłobkach, przedszkolach, szkołach, internatach, zakładach pracy, domach pomocy społecznej.

W ramach nadzoru nad jakością posiłków w roku 2023 przeprowadzono ogółem 38 ocen żywienia. Na podstawie jadłospisów w zestawieniach dekadowych dokonano oceny dla 22 przedszkoli, 9 szkół, 1 klubiku dziecięcego oraz 1 żłobka. Pobrano i oceniono także zestawienia dekadowe ze szpitali, z domów pomocy społecznej oraz zakładu opiekuńczo-leczniczego.

Ocena sposobu żywienia dzieci w wieku przedszkolnym wykazywała najczęściej zbyt małe urozmaicenie produktów węglowodanowych w posiłku obiadowym, zbyt mały udział warzyw i/lub owoców oraz zbyt niską podaż mleka i produktów mlecznych w diecie przedszkolnej, w dwóch obiektach wykazano zbyt wysoką podaż słodczy.

Do najczęściej wydawanych zaleceń dotyczących żywienia w placówkach szkolnych należało zwiększenie podaży ryb (6 szkół) oraz owoców i/ lub warzyw (2 szkoły). W jednej szkole przy ocenie jadłospisu zaobserwowano zbyt małe urozmaicenie produktów węglowodanowych.

Wydawane zalecenia, a także uwagi przekazywane były do organów prowadzących oraz dyrektorów placówek.

6.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach.

Pod nadzorem znajdowały się cztery zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego. W trzech zakładach posiłki dostarczane były przez firmy cateringowe, natomiast jeden blok żywienia korzystał z własnej kuchni.

W roku 2023 zostały przeprowadzone kontrole sanitarne w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. Podczas kontroli pobrano jadłospisy dekadowe, które zostały poddane ocenie teoretycznej oraz jakościowej. Do zaleceń wystosowanych przy ocenie jadłospisów należało wzbogacenie posiłków o warzywa i/lub owoce oraz zwiększenie podaży suchych nasion roślin strączkowych w komponowanych jadłospisach. Wydawane zalecenia, a także uwagi przekazywane były do dyrektorów szpitali.

6.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

W roku 2023 w placówkach przedszkolnych, żłobku oraz klubiku dziecięcym przeprowadzono 24 oceny jadłospisów, w tym 13 ocen dotyczyło przedszkoli z własną produkcją posiłków, 11 placówek korzystało z usług firm cateringowych.

Żywienie dzieci przedszkolnych najczęściej obejmowało 3 posiłki: śniadanie, obiad i podwieczorek. W niektórych przypadkach drugie śniadanie stanowiło uzupełnienie pierwszego lub zastępowało podwieczorek, zostało więc ocenione wg takich samych kryteriów jak podwieczorek. W większości ocenianych zestawień posiłków, analiza wykazała uwzględnienie wszystkich wymaganych produktów, które są niezbędne do prawidłowego rozwoju dzieci, a także dużą różnorodność spożywanych produktów. Ocena sposobu żywienia dzieci w wieku przedszkolnym, wykazywała zbyt małe urozmaicenie produktów węglowodanowych w posiłku obiadowym, zbyt mały udział warzyw i/lub owoców w żywieniu dzieci oraz zbyt niską podaż mleka i produktów mlecznych w diecie przedszkolnej.

Spośród 24 ocen żywienia dokonanych w przedszkolach, w 11 zestawieniach posiłków ilość ryb podawanych dzieciom nie była adekwatna do zaleceń zawartych w przepisach prawa. W jednej placówce wydano zalecenie dotyczące posiłków spożywanych przez dzieci, zgodnie z którym w każdym posiłku obiadowym należy uwzględnić białko zwierzęce o wysokiej wartości odżywczej, głównie mięso z niską zawartością tłuszczu oraz jaja czy ryby. Oceny wykazały, iż zestawienia posiłków pod względem różnorodności, kolorystyki i smaku są w przeważającej części zadowalające, co jak podkreślano w ocenach, ma duże znaczenie w żywieniu dzieci. W ocenach zwracano również uwagę na stosowane techniki kulinarne w przyrządzaniu potraw.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat można zauważyć poprawę jakości żywienia dzieci w placówkach przedszkolnych. Do najczęściej wydawanych zaleceń dotyczących żywienia w placówkach przedszkolnych należało zwiększenie podaży ryb (7 przedszkoli), nabiału (10 przedszkoli), owoców i/ lub warzyw (8 przedszkoli). Dwukrotnie wydano zalecenia dotyczące obniżenia podaży słodczy w diecie dzieci. Do czterech placówek wystosowano zalecenia dotyczące urozmaicenia produktów będących źródłem węglowodanów w posiłkach obiadowych. W jednej ocenie jadłospisu wydano zalecenie dotyczące uwzględnienia dań z udziałem nasion roślin strączkowych.

W roku 2023 poddano ocenie 9 zestawień dekadowych dotyczących żywienia dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych. W 7 placówkach posiłki przygotowywane były

w kuchniach własnych, w pozostałych dwóch szkołach żywienie odbywało się w systemie cateringowym. Wyżywienie w placówkach szkolnych stanowiło jeden posiłek dziennie w postaci obiadu, najczęściej składającego się z jednego dania, rzadziej z dwóch. Do najczęściej wydawanych zaleceń dotyczących żywienia w placówkach szkolnych należało zwiększenie podaży ryb (6 szkół) oraz owoców i/ lub warzyw (2 szkoły). W jednej szkole przy ocenie jadłospisu zaobserwowano zbyt małe urozmaicenie produktów węglowodanowych.

Pod względem prawidłowego zbilansowania posiłków, jak i zestawienia kolorystycznego wraz z doborem pod względem smaku i konsystencji, dania obiadowe występujące w ocenianych jadłospisach dekadowych uznano za prawidłowe.

7. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności

W roku 2023 kontynuowano prowadzenie nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi.

Nadzór nad ww. środkami prowadzony był w obiektach obrotu żywnością: magazynach hurtowych, w sklepach zielarsko–medycznych, sklepach dla sportowców, w siłowniach, w aptekach, na wydzielonych stoiskach w marketach oraz na stronach internetowych.

Ogółem w 2023 roku sprawdzono 28 suplementów diety w miejscach obrotu tj. w marketach, w sklepach spożywczych oraz w siłowniach. Nieprawidłowości w oznakowaniu nie wykazano. Na portalach internetowych dokonano oceny 24 suplementów diety. Wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą wycofania i zaprzestania wprowadzania do obrotu handlowego suplementu diety za pośrednictwem strony internetowej.

Prowadzono nadzór nad żywnością specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi - sprawdzono 6 produktów, w których nieprawidłowości nie stwierdzono.

Zgodnie z harmonogramem poboru próbek, pobrano 9 suplementów diety (5 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych, 3 próbki na zawartość witamin i składników mineralnych, 1 próbka badana w zakresie oznaczenia jakościowego zawartości niezdeklarowanych aktywnych farmakologicznie substancji oraz substancji zabronionych), zgodnie z listą Światowej Agencji Antydopingowej. Żadnej z pobranych próbek nie zakwestionowano.

8. Podsumowanie stanu sanitarnego zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2023 roku

1. W roku 2023 w ewidencji znajdowało się 2288 obiektów żywnościowo-żywnościowych, w porównaniu do roku 2022 nastąpił spadek o 4 obiekty.
2. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 740 zaplanowanych kontroli.
3. W roku 2023 nałożono 31 mandatów karnych na kwotę 9600,00 zł, w roku 2022 nałożono 23 mandaty na kwotę 6180,00 zł, nastąpił wzrost o 8 mandatów na kwotę 3420,00 zł.
4. W opisywanym roku sprawozdawczym na ogólną liczbę 222 pobranych i zbadanych próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, zakwestionowano 8 próbek.
5. W ramach nadzoru nad jakością posiłków w roku 2023 przeprowadzono ogółem 38 ocen żywienia, w tym 22 przedszkoli, 1 klubiku dziecięcego, 1 blok żywienia w żłobku oraz w 9 szkołach. Pobrano i oceniono zestawienia dekadowe ze szpitali, zakładu opiekuńczo-leczniczego, domów pomocy społecznej. Do najczęstszych uwag sporządzonych na podstawie pobranych podczas kontroli w placówkach przedszkolnych jadłospisów, wystosowywanych do placówek oświatowych należało małe urozmaicenie produktów węglowodanowych w posiłku obiadowym, mały udział warzyw i/lub owoców oraz niska podaż mleka i produktów mlecznych w diecie przedszkolnej. Do najczęściej wydawanych zaleceń dotyczących żywienia w placówkach szkolnych należało zwiększenie podaży ryb (6 szkół) oraz owoców i/ lub warzyw (2 szkoły). W 1 szkole przy ocenie jadłospisu zaobserwowano zbyt małe urozmaicenie produktów węglowodanowych.
6. W 2023 roku w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) wpłynęło 26 powiadomień, w tym 2 powiadomienia alarmowe i 24 powiadomienia informacyjne. Dla porównania w roku 2022 wpłynęły 33 powiadomienia, w tym 18 powiadomień alarmowych i 15 informacyjnych.
7. Ogółem w 2023 roku sprawdzono oznakowanie i dokonano oceny 52 suplementów diety, w tym 28 suplementów diety ocenianych w miejscach obrotu (tj. w marketach, w sklepach spożywczych, w siłowniach) oraz 24 suplementów diety ocenianych na portalach internetowych. Nieprawidłowości w oznakowaniu nie stwierdzono.

**Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób
zakaźnych u ludzi**

1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)

1.1. Odra

W 2023 roku podobnie jak w 2022 roku nie zarejestrowano przypadków odry potwierdzonych badaniami wirusologicznymi i serologicznymi, nie zgłoszono również podejrzeń zachorowań na odrę. Ostatni przypadek zachorowania został zgłoszony w 2019 roku.

1.2. Różyczka

W 2023 roku podobnie jak w roku ubiegłym nie zanotowano zachorowań na różyczkę. Nie zarejestrowano również przypadków wrodzonego zespołu różyczkowego. Ostatnie przypadki zgłoszenia zachorowania na różyczkę wystąpiły w 2016 r.

1.3. Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

W 2023 r. podobnie jak w 2022 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań na ostre nagminne porażenie dziecięce.

2. Gruźlica

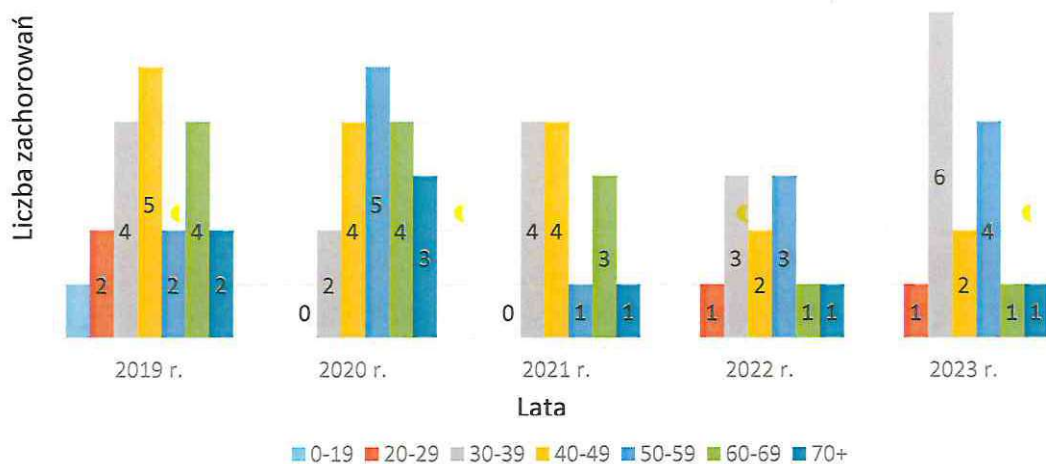
W 2023 roku zarejestrowano 15 przypadków zachorowań na gruźlicę prątkującą płuc, jest to o 4 przypadki zachorowań więcej niż w roku ubiegłym. Zachorowało 12 mężczyzn i 3 kobiety (1 osoba leczona ambulatoryjnie), hospitalizacji poddano 14 osób. Odnotowano 1 zgon, przyczyna wyjściowa zgonu to gruźlica płuc potwierdzona mikroskopowym badaniem plwociny z posiewem lub bez posiewu u 68-letniego mężczyzny. Liczba zachorowań w poszczególnych przedziałach wiekowych kształtowała się następująco:

- 20-29 lat - 1 osoba,
- 30-39 lat - 6 osób,
- 40-49 lat - 2 osoby,
- 50-59 lat - 4 osoby,
- 60-69 lat - 1 osoba,
- 70-79 lat - 1 osoba.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 190 osób z otoczenia chorych.

Wykres 2. Liczba zachorowań w latach 2019-2023 na prątkującą postać gruźlicy płuc w powiecie gnieźnieńskim z podziałem na grupy wiekowe

Liczba zachorowań w latach 2019-2023 na prątkującą postać gruźlicy płuc w powiecie gnieźnieńskim

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

3. Grypa

W 2023 roku odnotowano 21461 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę natomiast w roku 2022 odnotowano 38 444 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, co stanowi spadek o 16 983 przypadków zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę. Najwięcej zachorowań zanotowano w grupie wiekowej od 15-64 roku życia tj. 10 375 osób, co stanowi spadek do roku 2022 o 7 791 zachorowań. Hospitalizacji poddano 77 osób, najwięcej w grupie wiekowej od 0-4 roku życia i w grupie wiekowej 5-14 lata, co stanowi wzrost o 14 przypadków hospitalizacji w stosunku do 2022 roku.

W 2023 roku odnotowano 16 przypadków grypy potwierdzonej badaniami wirusologicznymi. U 15 osób wyhodowano wirus grypy typu A tj. u 2 hospitalizowanych osób w wieku 4 lat i 12 lat, 6 osób w grupie wiekowej 15-64 lat, 6 osób powyżej 65 roku życia oraz 1 osoba leczona ambulatoryjnie w wieku 3 lat. W przypadku 1 osoby wyizolowano wirus grypy typu B dot. dziecka w wieku 7 lat. W stosunku do roku 2022 odnotowano wzrost zachorowań o 11 przypadków grypy potwierdzonej badaniami wirusologicznymi, gdzie wyizolowano wirus grypy typu A u 4 osób oraz wirus typu B u jednej osoby.

Tabela 2. Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na gripę wg wieku w powiecie gnieźnieńskim za 2023 r.

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań oraz podejrzeń		Powody skierowania do szpitala - liczba osób		
	Ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala	objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	inne przyczyny
0 - 4	3633	34	4	30	10
5 - 14	4855	18	2	17	15
15 - 64	10375	8	1	8	7
65 i więcej	2598	17	0	17	8
Razem	21461	77	7	72	40

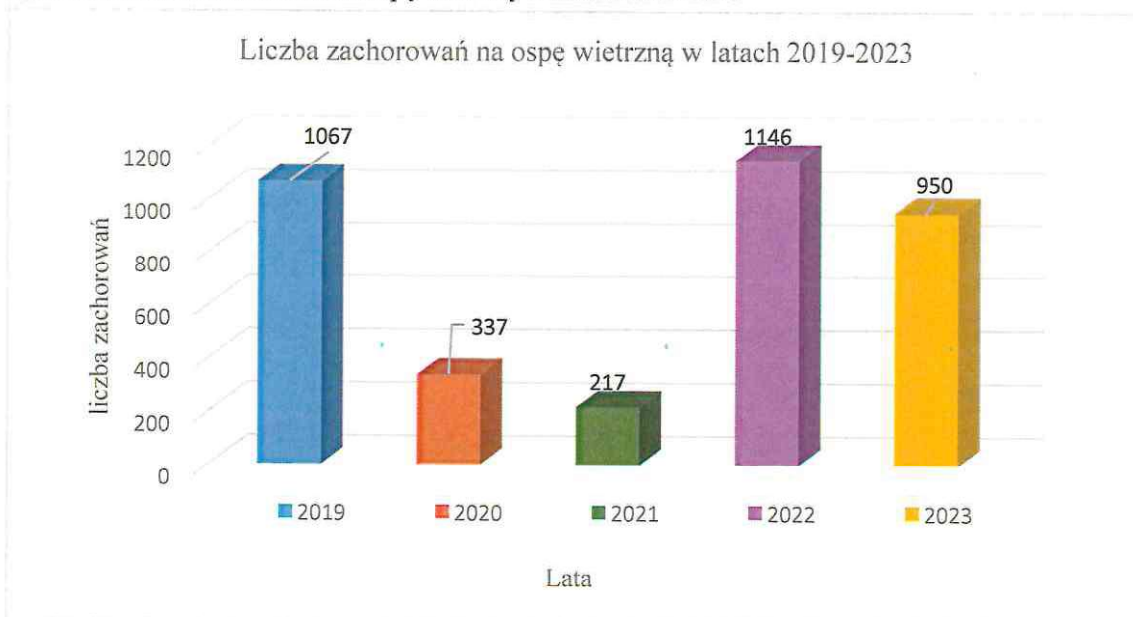
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

4. Ospa wietrzna

W 2023 roku zarejestrowano spadek zachorowań na ospę wietrzną. Zanotowano ogółem 950 zachorowań, co stanowi o 196 przypadków mniej w stosunku do 2022 roku, w którym zarejestrowano 1146 przypadków.

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej od 0-5 roku życia tj. 588 osób. Ogółem hospitalizacji poddano 2 osoby, pozostałe 948 osób leczone było ambulatoryjnie.

Wykres 3. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcji Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

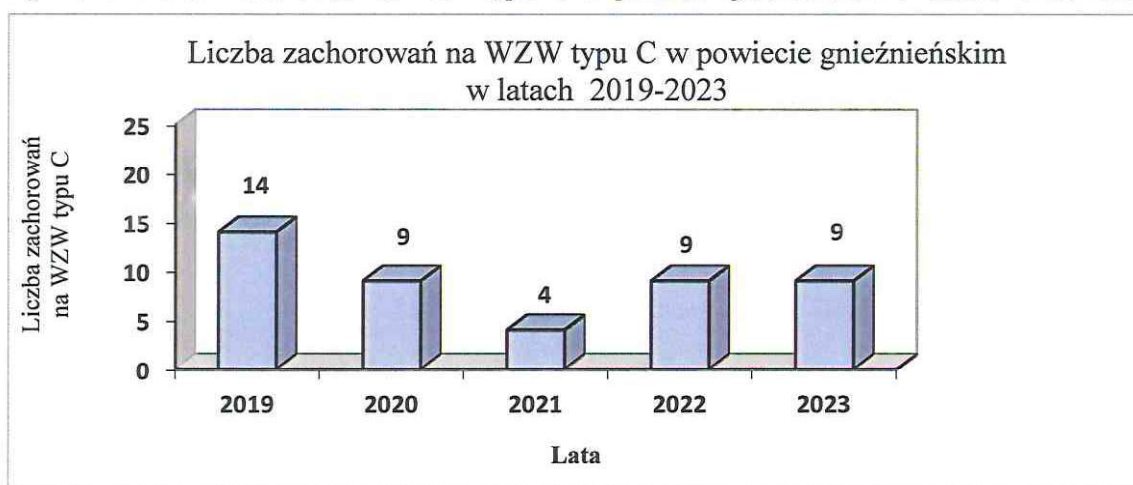
5. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2023 roku, podobnie jak w roku 2022 zarejestrowano 9 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (4 kobiety, 5 mężczyzn). Wszystkie zachorowania zostały potwierdzone laboratoryjnie badaniem molekularnym HCV-RNA. Wśród zachorowań na wzv typu C nie zarejestrowano przypadków zachorowania u pracowników medycznych.

Zachorowania odnotowano w przedziałach wiekowych:

- 30-39 lat - 2 osoby,
- 40-49 lat - 1 osoba,
- 50-59 lat - 4 osoby,
- 60-69 lat - 1 osoba,
- 70-79 lat - 1 osoba.

Wykres 4. Liczba zachorowań na WZW typu C w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

6. Choroby przenoszone drogą pokarmową

6.1. Zakażenia bakteryjne

W 2023 roku zgłoszono 28 przypadków salmonellozy jelitowej, co stanowi wzrost o 5 zakażeń w stosunku do 2022 roku.

Przedziały wiekowe osób, których dotyczyły zachorowania kształtowały się następująco:

- 0-4 lat – 12 osób,
- 5-9 lat – 7 osób,

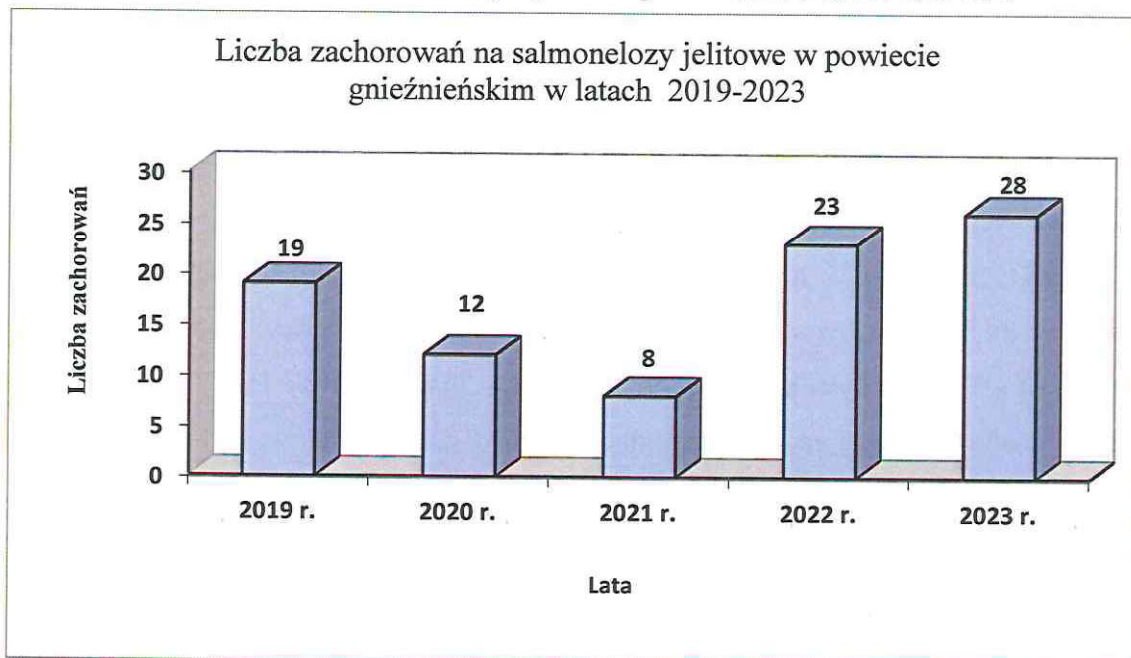
- 10-19 lat – 4 osoby,
- 30-39 lat – 1 osoba,
- 50-59 lat – 2 osoby,
- 65 lat i powyżej – 2 osoby.

Zarejestrowano 4 przypadki salmonelozy pozajelitowej, co stanowi wzrost o 1 zachorowanie w porównaniu do 2022 roku. Stwierdzono zachorowania w przedziale wiekowym między 56-73 lata u 3 osób, które były hospitalizowane.

W 2023 roku zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne zbiorowego zatrucia pokarmowego wywołane pałeczkami *Salmonella Enteritidis*. Ogółem zachorowało 5 osób, u których wystąpiły objawy chorobowe. Wszystkie osoby narażone na zakażenie zostały objęte nadzorem epidemiologicznym.

W 2023 roku większość zachorowań dotyczyła salmoneloz o charakterze ostrego nieżytu żołądkowo-jelitowego. Czynnikiem etiologicznym zachorowań potwierdzonych badaniami bakteriologicznymi były pałeczki *Salmonella Enteritidis* (18 przypadków), *Salmonella spp.* (5 przypadków), *Salmonella* z grupy O:4 (B) (3 przypadki), *Salmonella* z grupy D (1 przypadek), *Salmonella Enterica* subsp. I (1 przypadek).

Wykres 5. Liczba zachorowań na salmonelozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

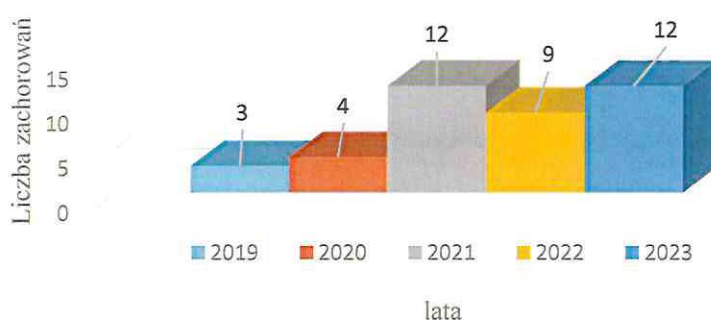
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2023 roku zarejestrowano 12 przypadków zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Campylobacter*, co stanowi wzrost o 3 zachorowania w stosunku do 2022 roku.

Spośród 12 przypadków zachorowań 1 osoba leczona była ambulatoryjnie, pozostałe 11 osób było hospitalizowanych.

Wykres 6. Liczba zachorowań wywołanych przez *Campylobacter* w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

Liczba zachorowań wywołanych przez *Campylobacter* w latach 2019-2023

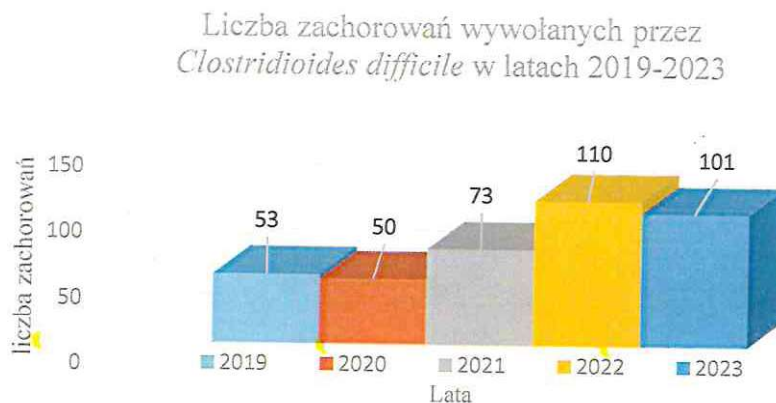
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W roku 2023 nie odnotowano zakażeń pozajelitowych wywołanych przez pałeczki *Yersinia enterocolitica* co stanowi spadek o 2 zachorowania w stosunku do 2022 roku.

Nie zarejestrowano zachorowań wywołanych przez bakterię *Listeria monocytogenes*.

W 2023 roku zarejestrowano 101 przypadków zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile*, co stanowi spadek o 9 przypadków w porównaniu do 2022 roku. Ogółem hospitalizowanych było 98 osób w przedziale wiekowym: 0-2 lat - 2 osoby; 20-29 lat - 3 osoby; 30-39 lat - 2 osoby; 40-49 lat - 4 osoby; 50-59 lat - 7 osób; 60-69 lat - 14 osób, 70-79 lat - 26 osób; 80-89 lat - 32 osoby; 90-99 lat - 8 osób. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej od 80-89 lat tj. 32 osoby oraz 70-79 lat zachorowało 26 osób.

Wykres 7. Liczba zachorowań wywołanych przez *Clostridioides difficile* w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

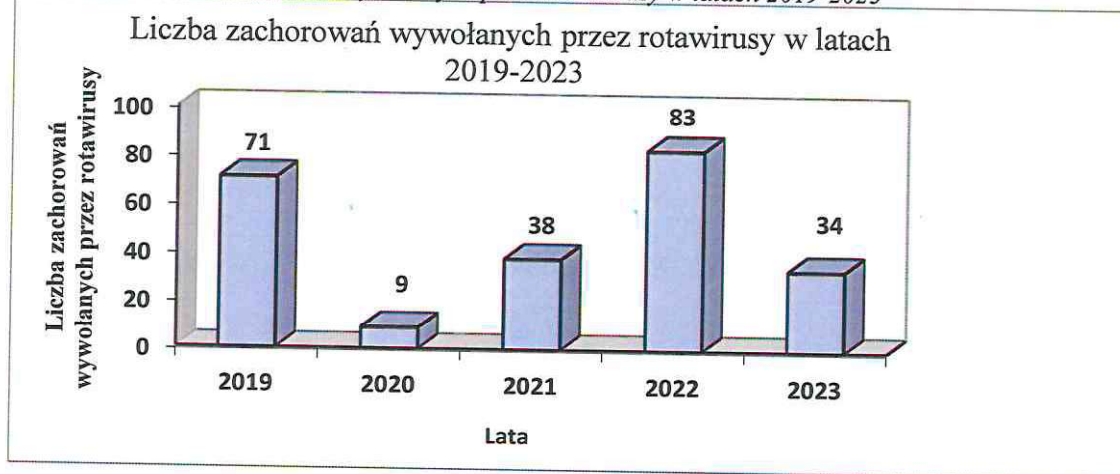

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

6.2. Zakażenia wirusowe

Wśród biegunek o etiologii wirusowej w 2023 roku dominowały adenowirusy, zgłoszono 39 przypadków zachorowań wśród dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 13 roku życia, 38 osób poddane hospitalizacji. Zgłoszono 34 przypadki zachorowań na rotawirusy wśród dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 11 roku życia, 1 osoba leczona ambulatoryjnie, pozostałe 33 osoby zostały poddane były hospitalizacji. Wśród zakażeń wirusowych odnotowano również 28 przypadków zachorowań wywołanych przez norowirusy, osób w przedziale wiekowym od 0 do 12 roku życia tj. 26 osób, pozostałe 2 osoby w wieku 52 i 81 lat, hospitalizacji poddano 3 osoby. W 2023 roku w porównaniu do 2022 roku nastąpił spadek zakażeń o etiologii wirusowej wywołanej przez rotawirusy o 49 i norowirusy o 24 oraz wykazano wzrost zachorowań na adenowirusy o 18.

Wykres 8. Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Wykres 9. Liczba zachorowań wywołanych przez norowirusy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Wykres 10. Liczba zachorowań wywołanych przez adenowirusy w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

6.3 Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W 2023 roku nie zarejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A.

6.4 Włośnica

W 2023 podobnie jak w roku 2022 nie odnotowano zachorowań wywołanych przez włośnicę krętego.

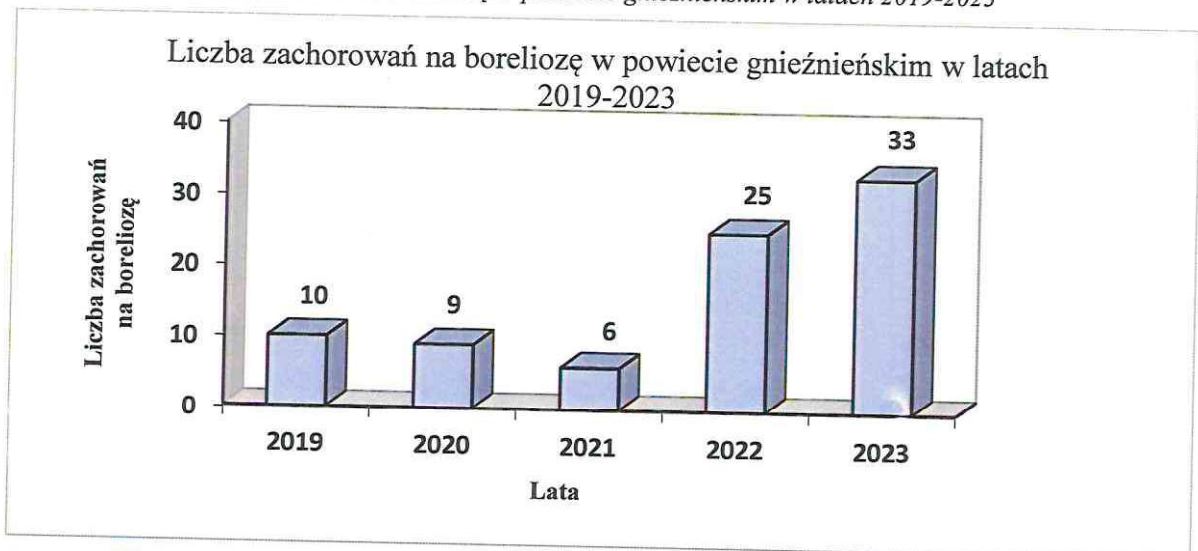
6.5 Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)

W 2023 podobnie jak w roku 2022 nie stwierdzono zachorowań wywołanych przez bakterię *Clostridium botulinum*.

7. Choroby odzwierzęce

W 2023 roku zarejestrowano 33 przypadki zachorowań na boreliozę, co stanowi wzrost o 8 przypadków w porównaniu do roku ubiegłego, w którym odnotowano 25 zachorowań. Zarejestrowano 4 hospitalizacje, 29 osób było leczonych ambulatoryjnie. Spośród zarejestrowanych przypadków, 16 zachorowań dotyczyło kobiet w wieku od 8-71 lat tj. 8 osób zamieszkujących w mieście i 8 osób zamieszkujących na wsi, 17 zachorowań dotyczyło mężczyzn w wieku od 2-65 lat tj. 10 osób zamieszkujących w mieście i 7 osób zamieszkujących na wsi. Z ustalonych miejsc najczęściej do narażenia dochodziło w ogrodzie w miejscu zamieszkania (11) lub na terenach leśnych (7).

Wykres 11. Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2023 roku przeprowadzono 145 dochodzeń epidemiologicznych dotyczących pokąsań człowieka przez zwierzę, co stanowi wzrost o 34 dochodzenia więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym przeprowadzono 111 dochodzeń epidemiologicznych. W 2023 roku liczba osób, które zostały pokąsane przez zwierzę tj. psa lub kota i poddane szczepieniom przeciwko wściekliznie wyniosła 22, co stanowi wzrost w stosunku do 2022 roku o 2 przypadki. Szczepienia dotyczyły osób w wieku:

- 0-18 lat - 6 osób,
- 18-30 - 7 osób,
- 31-50 - 7 osób,
- 51-69 - 2 osoby.

W 2023 roku nie zarejestrowano zachorowań na bąblowicę, podobnie jak w roku 2022.

W 2023 roku nie odnotowano zachorowania na ospę małą, w 2022 roku odnotowano 1 zachorowanie.

8. Inwazyjna choroba meningokokowa

W 2023 roku nie zgłoszono przypadków zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową porównywalnie jak w 2022 roku.

Tabela 3. Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019 -2023

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2023 r.	2022 r.	2021 r.	2020 r.	2019 r.
Choroba meningokokowa inwazyjna	Ogółem	0	0	0	1	1
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	0	0	1
	Posocznice	0	0	0	0	0
	Inna określona i nieokreślona	0	0	0	1	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

9. Inwazyjna choroba pneumokokowa

W 2023 roku odnotowano 10 zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*, co stanowi wzrost o 3 zachorowania w porównaniu do 2022 roku, w którym zgłoszono 7 przypadków zachorowania.

Zachorowania o przebiegu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu dotyczyły 2 osób tj.:

- mężczyzny w wieku 44 lat, hospitalizowanego, nieszczepionego w przeszłości przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: przyczyna wyjściowa zgonu to zapalenie opon mózgowych pneumokokowe;
- mężczyzny w wieku 64 lat, hospitalizowanego, nieszczepionego przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: wyzdrowienie.

Zachorowania o przebiegu posocznicy dotyczyły 6 osób tj.: 4 mężczyzn w przedziale wiekowym 45-84, hospitalizowanych, nieszczepionych przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: wyzdrowienie oraz 2 kobiet w przedziale

wiekowym 51-62 lat, hospitalizowanych, nieszczepionych przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: wyzdrowienie.

U jednej osoby wystąpiło zachorowanie o przebiegu posocznicy oraz zapalenia płuc wywołane paciorkowcami, tj. mężczyzny w wieku 66 lat, hospitalizowanego, nieszczepionego przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, przyczyna wyjściowa zgonu to zgon z powodu zapalenia płuc wywołane paciorkowcami.

Tabela 4. Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

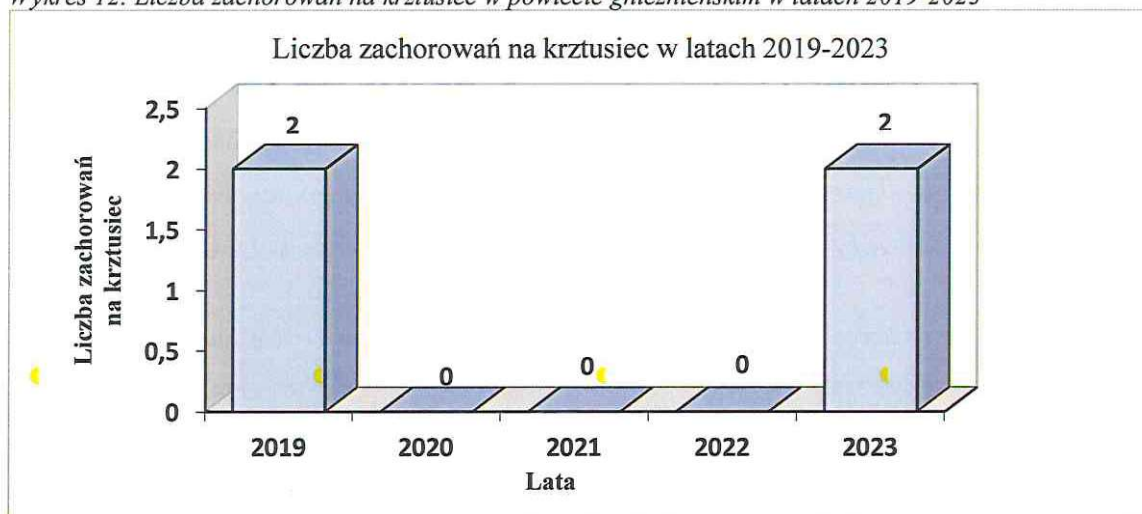
Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2023 r.	2022 r.	2021 r.	2020 r.	2019 r.
Choroba pneumokokowa inwazyjna	Ogółem	10	7	1	3	3
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	2	2	0	1	0
	Posocznice	7	4	1	1	1
	Inna określona i nieokreślona	1	1	0	1	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

10. Krztusiec

W 2023 roku odnotowano 2 przypadki zachorowania na krztusiec. Powyższe zachorowania dotyczyły 6-letniego dziecka szczepionego przeciw krztuścowi zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, leczone ambulatoryjnie, zejście choroby wyzdrowienie oraz 77-letniego mężczyzny, nieszczepionego przeciw krztuścowi, hospitalizowanego, u którego występowały choroby współistniejące, zejście choroby wyzdrowienie.

Wykres 12. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

11. Ogniska zakażeń szpitalnych

W 2023 r. zgłoszono 22 ogniska zakażeń szpitalnych wywołane *Clostridioides difficile*, *Klebsiella pneumoniae* OXA-48, *Klebsiella pneumoniae* NDM, grypa typu A, SARS-CoV-2. Przeprowadzono kontrole obowiązujących w placówkach procedur w zakresie oceny działań podjętych przez zespół kontroli zakażeń szpitalnych celem zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń i chorób zakaźnych w szpitalach w związku ze zgłoszeniem ogniska zakażeń. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, wydano kierownikom placówek doraźne zalecenia.

12. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2023 roku odnotowano spadek zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, zarejestrowano 21 przypadków zachorowań na choroby weneryczne tj. kiłę, rzeżączkę, chlamydiozy. Stanowi to spadek o 3 przypadki w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W 2023 roku zgłoszono:

- 16 zachorowań na kiłę w przedziale wiekowym 19-20 lat – 1 osoba; 21-30 lat – 4 osoby; 31-40 lat - 10 osób; 41-50 - 1 osoba, co stanowi spadek o 2 przypadki w stosunku do 2022 roku, w którym zarejestrowano 18 przypadków kiły;
- 2 zachorowania na rzeżączkę w wieku 23 i 41 lat, o stanowi spadek o 2 przypadki w stosunku do 2022 roku, w którym zarejestrowano 4 przypadki rzeżączki,
- 3 przypadki chorób przenoszonych drogą płciową wywołane przez chlamydie w wieku 23, 40, 53 lata, co stanowi wzrost o 1 przypadek w porównaniu do 2022 roku.

Wykres 13. Zachorowania na choroby weneryczne z podziałem (kiła, rzeżączka, chlamydia) w latach 2019-2023

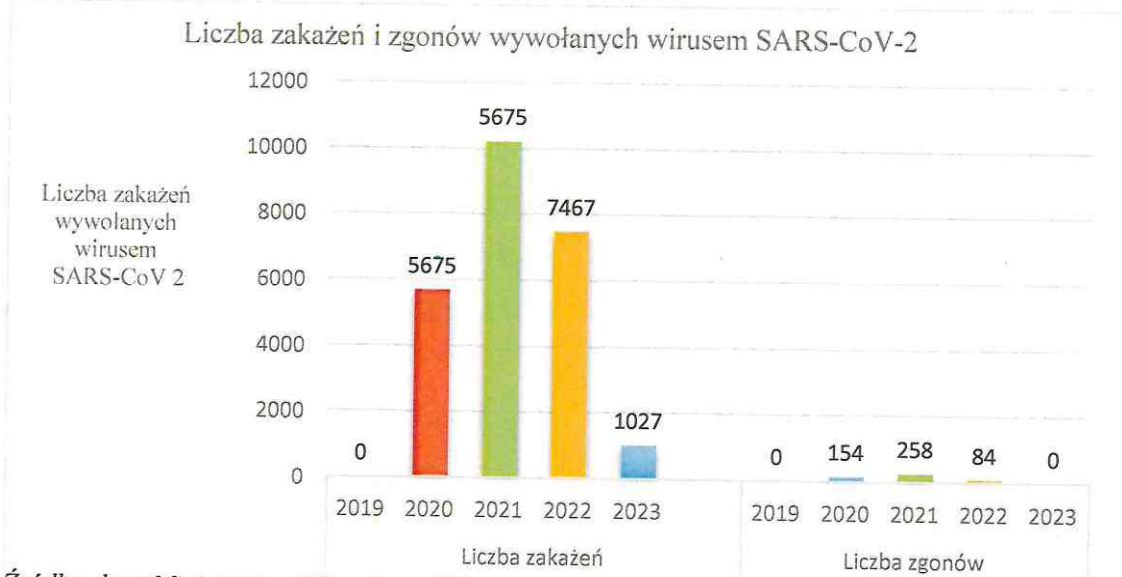

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

13. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń wywołanych przez SARS-CoV-2 w 2023 r.

Odnotowano 1027 zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, nie odnotowano zgonów. W stosunku do roku ubiegłego nastąpił spadek liczby zakażeń wywołanych SARS-CoV-2 o 6 440 potwierdzonych przypadków. Łączna liczba zakażeń w powiecie gnieźnieńskim od początku epidemii odnotowana na koniec 2023 roku wynosiła 24 381, natomiast liczba zgonów wynosiła 496. Powyższe dane dostępne są na stronie Ministerstwa Zdrowia: <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>

Wykres 14 Liczba zakażeń i zgonów na terenie powiatu gnieźnieńskiego wywołanych wirusem SARS-CoV-2 w latach 2019-2023

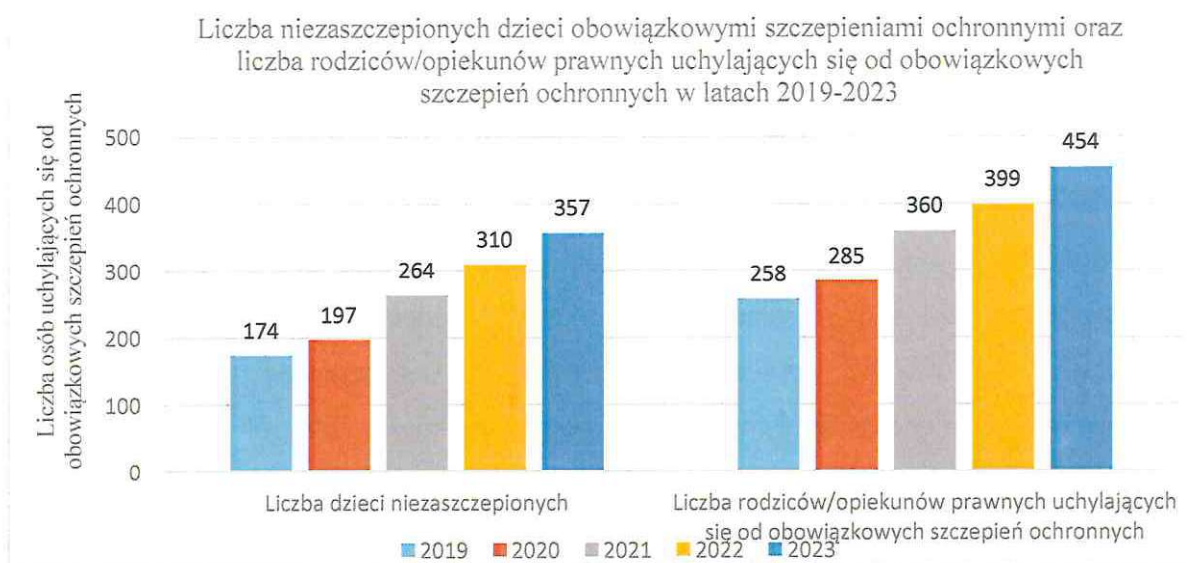

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia opublikowane na stronie www.gov.pl

14. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych

Zgodnie z otrzymanymi od lekarzy z terenu powiatu gnieźnieńskiego sprawozdaniami stan na dzień 31.12.2023 roku liczba dzieci niezaszczepionych wyniosła 357 osób, co stanowi wzrost o 47 osób w stosunku do roku ubiegłego, natomiast liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych wynosiła 454 co stanowi wzrost o 55 osób w stosunku do roku ubiegłego.

Wykres 15. Liczba niezaszczepionych dzieci obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi oraz liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień w latach 2019-2023.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W ramach podjętych działań w 2023 roku wystosowano wezwania do osób uchylających się od szczepień, upomnienia wzywające do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, wystawiono tytuły wykonawcze oraz wnioski o przeprowadzenie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym do Wojewody Wielkopolskiego. W 2023 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego zanotowano 14 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), które dotyczyły szczepień wykonywanych zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, stanowi to spadek o 7 zgłoszeń NOP w porównaniu do roku 2022.

W 2023 roku 5 odczynów sklasyfikowano jako poważne, pozostałych 9 jako łagodne. Zgłoszone w 2023 roku niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły u 14 osób w przedziałach wiekowych: 0 - 1 roku życia - 8 osób, 1-2 lat - 2 osoby, 3-6 lat - 3 osoby, 7-10 lat - 1 osoba.

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2023 ROK

Tabela 5 Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszonych w latach 2019-2023 wg chorób, przeciwko którym wykonano szczepienie na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

	Gruźlica	WZW B	HIB	Poliomielitis	Tężec	Błonica	Krzusiec	Odra	Świnka	Różyczka	Pneumokoki	Meningokoki	Rotawirusy	COVID-19	grypa	Ospa wietrzna	Kleszczowe zranienie
2019	1	8	14	11	19	19	18	3	3	3	8	4	0	-	0	0	0
2020	1	5	8	8	9	9	9	1	1	1	3	2	0	-	0	0	0
2021	0	4	7	8	10	10	10	1	1	1	7	0	5	152	0	0	0
2022	2	4	7	8	8	8	8	3	3	3	5	0	1	6	0	0	0
2023	0	2	4	5	7	7	7	4	4	4	4	1	4	0	1	1	1

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Tabela 6. Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszonych w latach 2019-2023 z podziałem na rodzaje NOP oraz wiek osób, u których wystąpiły (z wyłączeniem NOP po szczepieniu p/Covid-19)

Rok sprawozdawczy	NOP – łagodny		NOP – poważny	NOP – ciężki
	Rok urodzenia	Liczba NOP	Liczba NOP	Liczba NOP
2019	2001	1	-	-
	2013	2	-	-
	2014	2	-	-
	2017	6	1	-
	2018	11	1	-
	2019	3	-	-
2020	2017	1	-	-
	2018	6	-	-
	2019	4	-	-
	2020	2	-	-
2021	2008	1	-	-
	2019	2	-	-
	2020	1	-	-
	2021	8	-	-
2022	2022	3	1	-
	2021	4	-	-
	2020	4	1	-
	2014	1	-	-
	2011	1	-	-
2023	2023	1	2	-
	2022	4	2	-
	2021	1	-	-
	2019	1	-	-
	2018	1	1	-
	2013	1	-	-

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2023 roku skontrolowano 27 podmiotów leczniczych wykonujących obowiązkowe szczepienia ochronne na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

15. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego

1. W 2023 roku zarejestrowano 101 przypadków zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej, co stanowi spadek liczby zachorowań o 55 w stosunku do roku ubiegłego.
2. Liczba dzieci niezaszczepionych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi na terenie powiatu gnieźnieńskiego na dzień 31.12.2023 roku wynosiła 357 osób, co stanowi wzrost o 47 osób w stosunku do roku 2022, natomiast liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych wynosiła 454 co stanowi wzrost o 55 osób w stosunku do roku ubiegłego.
3. W 2023 roku zanotowano 14 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), 5 odczynów sklasyfikowano jako poważne, pozostałych 9 jako łagodne.
4. Odnotowano 1027 zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, nie odnotowano zgonów według danych Ministerstwa Zdrowia opublikowanych na stronie MZ www.gov.pl. W stosunku do roku ubiegłego nastąpił spadek liczby zakażeń wywołanych SARS-CoV-2 o 6 440 potwierdzonych przypadków.
5. W 2023 roku zarejestrowano ogółem 21461 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, jest to o 16 983 przypadków mniej w porównaniu do roku ubiegłego.
6. W zakresie zachorowań na ospę wietrzną w 2023 roku zarejestrowano 950 przypadków zachorowań, co stanowi spadek w porównaniu do roku ubiegłego o 196 przypadków.
7. W 2023 roku zarejestrowano 33 przypadki zachorowań na boreliozę, co stanowi wzrost o 8 przypadków w porównaniu do 2022 roku.
8. Odnotowano 15 przypadków zachorowań na prątkującą postać gruźlicy, co stanowi wzrost o 4 zachorowania w porównaniu do roku 2022. Najczęściej chorowały osoby w przedziale wiekowym między 30 a 39 lat.
9. Nie zarejestrowano potwierdzonych przypadków zachorowania na ospę małą, odrę i różyczkę.
10. Odnotowano 2 przypadki zachorowania na krztusiec, co stanowi wzrost o 2 zachorowania w stosunku do roku 2022.
11. W 2023 roku zarejestrowano 28 przypadków salmonelozy jelitowej, co stanowi wzrost o 5 zakażeń w stosunku do 2022 roku.
12. W 2023 roku odnotowano spadek zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową dotyczy kiły, rzeżączki, chlamydiozy. Zarejestrowano 21 przypadki zachorowań na choroby weneryczne natomiast w roku 2022 odnotowano 24 zakażenia.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1. Zaopatrzenie ludności w wodę

W 2023 roku prowadzono monitoring jakości wody oraz działalność nadzorową uwzględniającą interwencje odbiorców wody. Zakres badań wody obejmował badania: mikrobiologiczne, fizykochemiczne, organoleptyczne oraz badania stężeń substancji promieniotwórczych w wodzie. Badania jakości wody do spożycia wykonywały laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Producenci wody prowadzili badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie uzgodnionych harmonogramów pobierania próbek wody.

1.1. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim

W 2023 roku pod nadzorem znajdowało się 39 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę (tak jak w roku 2022):

- 7 wodociągów o produkcji < 100 m³/d
- 28 wodociągów o produkcji od 101-1000 m³/d
- 4 wodociągi o produkcji od 1001-10000 m³/d
- brak wodociągów o produkcji od 10001 - 100000 m³/d

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowały bez większych zastrzeżeń. Wszystkie wodociągi poddane zostały kontroli oraz ze wszystkich obiektów wodnych zostały pobrane próbki wody do badań laboratoryjnych, zgodnie z harmonogramem poboru próbek wody do spożycia na rok 2023.

W 2023 roku przeprowadzono 39 kontroli stacji uzdatniania wody, stan sanitarno-techniczny oceniono w zdecydowanej większości jako dobry. Wydano 1 decyzję administracyjną w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego.

Tabela 7. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2023 roku.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urządzeń dostarczających wodę			Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)	
	wg ewidencji w roku 2023	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom	łącznie	odpowiadającą wymaganiom
≤100	7	7	7	1,594	1,594
101-1000	28	28	28	42,732	42,732
1001-10000	4	4	4	96,240	96,240
10001-100000	0	0	0	0	0
>100000	0	0	0	0	0
SUMA	39	39	39*	140,566	140,566

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

* Liczba obiektów, które odpowiadają (w tym warunkowo odpowiadają) wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie oceny jakości wody produkowanej przez urządzenia dostarczające wodę.

W 2023 roku w ramach kontroli urzędowej pobrano do badań 277 próbek wody, w miastach 76, na wsiach 201.

Przedsiębiorstwa wykonując zadania kontroli wewnętrznej pobrały 508 próbek z tego 112 w miastach i 396 na wsiach.

1.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych

W 2023 roku prowadzono analizę wyników badań wody przeznaczonej do spożycia, wykonanych zarówno w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną, jak również otrzymane od podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Najczęstsze przekroczenia dotyczyły parametrów fizykochemicznych: mętności, barwy, zapachu oraz związków żelaza i manganu. Wydano 2 decyzje o braku przydatności wody do spożycia, 1 decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia. Wystawiono 238 ocen jakości wody stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz 8 ocen okresowych półrocznych i 35 ocen okresowych rocznych.

Stan zwodociągowania powiatu wynosi 99,97 %, w przeliczeniu na mieszkańców miast i wsi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Stan zwodociągowania powiatu gnieźnieńskiego na dzień 31.12.2023 r.

Liczba ludności miejskiej					
ogółem	%	korzystających z wodociągów	%	niekorzystających	%
77 278	100	77 278	100	0	0
Liczba ludności wiejskiej					
ogółem	%	korzystających z wodociągów	%	niekorzystających	%
59 807	100	59 787	99,97	20	0,03

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

1.3. Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W roku 2023 pobrano w ramach kontroli urzędowej 19 prób ciepłej wody użytkowej do badań w kierunku *Legionella* sp. oraz 68 prób w ramach kontroli wewnętrznej.

W 5 próbkach pobranych w ramach kontroli wewnętrznej z instalacji wody ciepłej w trzech podmiotach leczniczych stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości liczby bakterii *Legionella* sp. – średnie skażenie ciepłej wody użytkowej bakteriami *Legionella* sp. W ww. placówkach przeprowadzone badanie powtórkowe po działaniach naprawczych wykazały brak skażenia ciepłej wody bakteriami *Legionella* sp.

Pobrano 68 prób wody ciepłej na zlecenie w domach opieki dla starszych osób oraz w podmiotach leczniczych. W jednym domu opieki dla starszych osób oraz w trzech podmiotach leczniczych stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych wartości bakterii *Legionella* sp. We wszystkich placówkach po przeprowadzonych działaniach naprawczych badania powtórkowe wykazały brak skażenia ciepłej wody bakteriami *Legionella* sp.

W roku 2023 wydano 1 decyzję stwierdzającą wysokie skażenie ciepłej wody użytkowej bakteriami *Legionella* sp. i nakazujące doprowadzenie wody do wymogów ww. rozporządzenia.

**Pływalnie, kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane
do kąpieli**

1

2

3

4

5

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

1. Pływalnie

W 2023 roku pod nadzorem znajdowały się na terenie miasta Gniezna 2 pływalnie, gdzie sprawowano nadzór nad jakością wody, a także nadzorowano warunki higieniczno-sanitarne oraz stan techniczny. Ogółem w 2023 roku pobrano do badań 37 próbek wody w ramach kontroli urzędowej oraz 170 próbek w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego obiektem. Wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) nie spełniały 34 zbadane próbki (32 mniej niż w roku 2022). Nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych, natomiast stwierdzano przekroczenia parametrów fizykochemicznych, takich jak: mętność, chloroform, Σ THM, chlor związany, chlor wolny. W przypadku pogorszenia jakości wody basenowej informowano zarządzającego obiektem oraz zalecano przeprowadzenie działań naprawczych, prowadzących do poprawy jej jakości.

W 2023 roku zgodnie z zaplanowanym i realizowanym harmonogramem badania wody na pływalniach pobrano 47 prób wody do badań w kierunku bakterii *Legionella sp.*, w których nie stwierdzono przekroczeń.

2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli

Na terenie powiatu w 2023 roku funkcjonowały 4 kąpieliska raportowane do UE:

- Kąpielisko Skorzęcin;
- Kąpielisko Winiary;
- Kąpielisko na Języku w Kłęcku;
- Kąpielisko Camping Borzątew.

W roku 2023 roku zostało utworzone miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, tj. Plaża ZHP w Imiołkach. Skontrolowano wszystkie zewidencjonowane kąpieliska oraz miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, przeprowadzono 13 kontroli.

Stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Wszystkie kąpieliska oraz miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli zostały prawidłowo oznakowane. Posiadały wyznaczone i trwale oznakowane strefy do kąpieli, sanitariaty, kosze na odpady, pomosty, wyznaczoną strefę na plaży do rekreacji, a także zapewnioną opiekę ratowników.

Pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej w 4 kąpieliskach. Próbki wody do badań laboratoryjnych w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli były pobierane w ramach kontroli wewnętrznej. Jakość wody w kąpieliskach oraz w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli przez cały sezon była przydatna do kąpieli.

W ramach kontroli urzędowej w ww. kąpieliskach i w ramach kontroli wewnętrznej w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli w oparciu o badania własne jak i przekazane przez organizatorów dokonywano bieżącej oceny jakości wody.

Wydano 22 oceny jakości wody w kąpieliskach (16 ocen bieżących oraz 4 oceny sezonowe), a także 2 oceny jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. Przeprowadzona klasyfikacja jakości wody w kąpielisku Skorzęcin, Na Języku w Kłęcku i Camping Borzatów na podstawie czteroletnich badań wykazała jakość doskonałą, a w kąpielisku Winiary jakość dobrą.

W trakcie trwania sezonu kąpielowego na bieżąco prowadzony był Serwis kąpieliskowy Departamentu Bezpieczeństwa Zdrowotnego Wody oraz wydawane były komunikaty dotyczące jakości wody w kąpieliskach, dostępne na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-gniezno>.

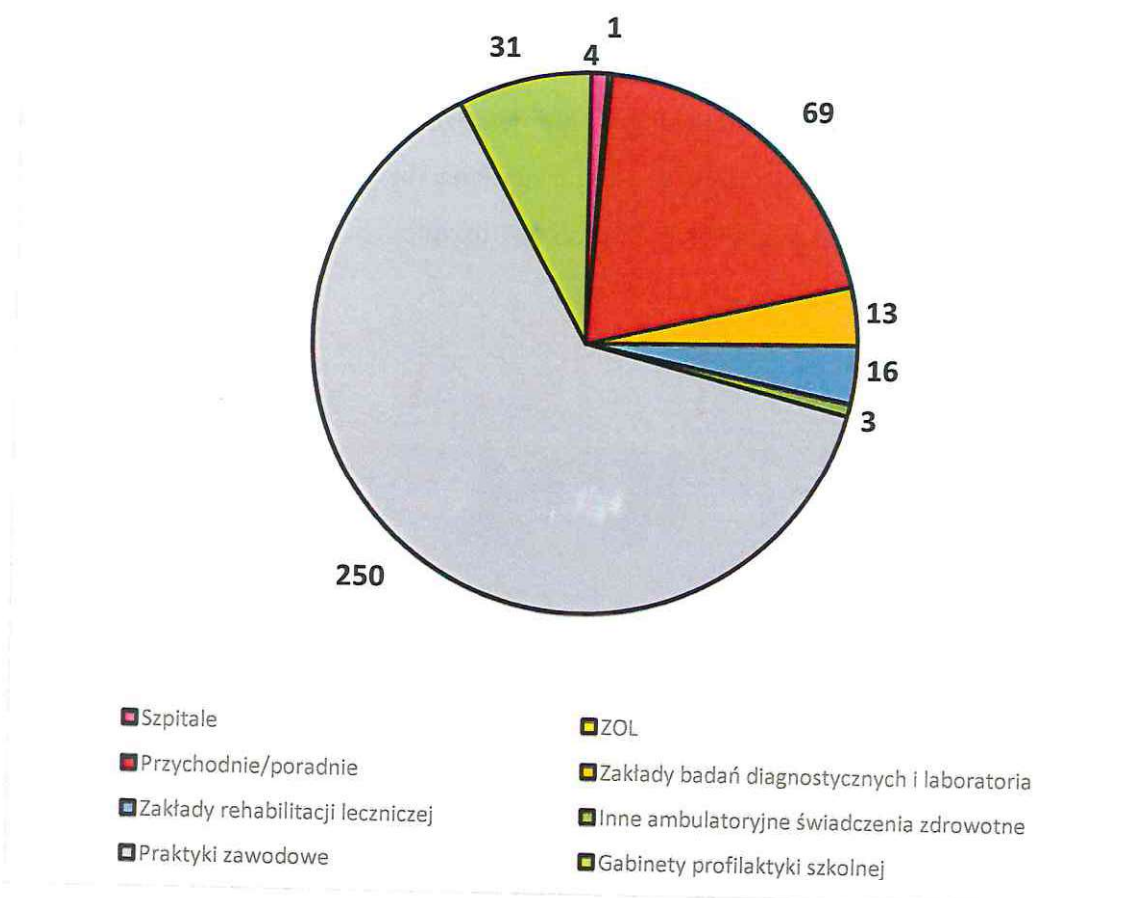
**Stan sanitarny podmiotów wykonujących
działalność leczniczą**

1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2023 roku działało 387 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Skontrolowano 110 obiektów (7 więcej niż w roku 2022) w zakresie stanu sanitarno-technicznego i higienicznego pomieszczeń z uwzględnieniem zagadnień dezynfekcji i sterylizacji, gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami medycznymi, postępowania z bielizną, zgłaszalności podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne.

Wykres 16. Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w roku 2023.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Podmioty lecznictwa zamkniętego

W 2023 roku w ewidencji znajdowało się 5 podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, które zostały skontrolowane.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 4 decyzje administracyjne. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Podmioty lecznictwa otwartego

W 2023 roku w ewidencji znajdowały się 382 podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w tym praktyki zawodowe, skontrolowano 105 obiektów. Ogółem w podmiotach lecznictwa otwartego wydano 24 decyzje administracyjne oraz nałożono 16 mandatów karnych na kwotę 2300.00 zł. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwej dezynfekcji, sterylizacji, działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, nienależytego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń, postępowania z odpadami medycznymi oraz braku wdrożenia procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Kontrolę stanu sanitarnego w 2023 roku przeprowadzono w 295 obiektach użyteczności publicznej. Kontrolą zostały objęte:

- obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe),
- inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie,
- zakłady fryzjerskie,
- zakłady kosmetyczne,
- zakłady tatuażu,
- zakłady odnowy biologicznej,
- inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu,
- ustępy publiczne i ogólnodostępne,
- pływalnia kryta
- pływalnia odkryta
- domy pomocy społecznej
- domy dla bezdomnych, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę
- tereny rekreacyjne (tereny zabaw dzieci, ogródki jordanowskie, parki, zieleńce)
- cmentarze i zakłady pogrzebowe
- dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe
- zakład karny
- inne obiekty użyteczności publicznej, w tym: parkingi, stacje paliw, obiekty sportowe, boiska, stadion, pralnie.
- środki transportu, w tym środki zbiorowego transportu publicznego oraz samochody do przewozu zwłok.

2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów

2.1. Obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe)

W 2023 roku skontrolowano 21 hoteli, co stanowi wzrost o 4 obiekty w porównaniu do 2022 roku. W żadnym spośród skontrolowanych obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego oraz utrzymania czystości bieżącej skontrolowano 12 obiektów, w których nie stwierdzono nieprawidłowości, wydano doraźne zalecenia.

2.3. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych

W 2023 roku spośród znajdujących się w ewidencji 17 placówek. W 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego pomieszczeń.

2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi

W 2023 roku w ewidencji znajdowało się 155 zakładów fryzjerskich, skontrolowano 49 obiektów nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego stwierdzono w 1 zakładzie fryzjerskim.

Spośród znajdujących się w ewidencji 141 zakładów kosmetycznych i tatuażu skontrolowano 53 obiekty. W 1 salonie kosmetycznym stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku sterylnych narzędzi do zabiegów, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, braku wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w zakresie dezynfekcji i sterylizacji narzędzi oraz dekontaminacji powierzchni. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano decyzję administracyjną. Zakłady posiadały opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Spośród znajdujących się w ewidencji 25 zakładów odnowy biologicznej, skontrolowano 10 obiektów. Nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego stwierdzono w 1 obiekcie. Wydano decyzję administracyjną.

W 2023 roku w ewidencji znajdowało się 27 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z tych usług, skontrolowano 10 zakładów, w których świadczone były łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu. W 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowość dotyczącą braku sterylnych narzędzi do zabiegów, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek

ludzkich, braku wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. W stosunku do podmiotu wystosowano decyzję administracyjną.

Tabela 9. Stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług w powiecie gnieźnieńskim w 2023 r.

Rodzaj działalności usługowej	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów o złym stanie higieniczno-sanitarnym	Liczba obiektów o złym stanie technicznym
Zakłady fryzjerskie	155	49	50	0	0
Zakłady kosmetyczne	129	47	51	0	0
Zakłady tatuażu	12	6	7	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	25	10	12	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone więcej niż jedna z usług	27	10	14	0	0
Razem	348	122	134	0	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

2.5. Inne obiekty użyteczności publicznej nie sklasyfikowane wcześniej

W ewidencji w 2023 roku znajdowało się 99 obiektów, z czego skontrolowano 60 obiektów. Nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń stwierdzono w 2 obiektach. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano decyzję administracyjną.

3. Ekshumacje i sprowadzanie zwłok

W 2023 roku wydano 53 decyzje administracyjne zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich (12 więcej niż w roku 2022), 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok za granicę, 7 postanowień w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju (2 mniej niż w roku 2022) oraz 6 postanowień w sprawie sprowadzenia do Polski prochów osoby zmarłej poza granicami kraju (2 więcej niż w roku 2022).

4. Podsumowanie nadzoru nad jakością wody, nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz obiektami użyteczności publicznej

1. W 2023 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowało 39 wodociągów, tak samo jak w 2022 roku. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2023 roku był dobry. Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w trzech wodociągach, usunięcie uchybień egzekwowano w drodze postępowania administracyjnego.

2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego była dobra. W przypadku stwierdzenia przekroczeń mikrobiologicznych i fizykochemicznych zarządzający wodociągami podejmowali działania naprawcze celem doprowadzenia jakości wody do obowiązujących norm. Najczęstsze przekroczenia dotyczyły parametrów fizykochemicznych: mętności, barwy, zapachu oraz związków żelaza i manganu.

3. Wyniki prowadzonego nadzoru sanitarnego wskazują na poprawę w 2023 roku stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej i podmiotów leczniczych oraz poziomu świadczonych usług. Właściciele wykazują coraz większą dbałość o stan techniczny i otoczenie obiektów oraz dążą do podnoszenia standardu świadczonych usług.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

1. Zakres działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W roku 2023 przeprowadzono 40 kontroli obiektów celem wydania oceny sanitarnej dla nowych obiektów budowlanych. Wydano 189 opinii sanitarnych, 43 decyzji płatniczych, 43 postanowień opiniodawczych.

Przeprowadzono 40 kontroli zgodności wykonania obiektów budowlanych z projektem budowlanym w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych na wnioski inwestorów, co stanowi spadek w porównaniu do roku 2022, gdzie przeprowadzono 44 kontrole. W roku 2023 roku wydano 39 opinii w zakresie prognozy do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, co stanowi wzrost o 60 % do roku ubiegłego. Uzgodniono 43 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co stanowi wzrost o 15 % do roku ubiegłego i 48 projekty decyzji o warunkach zabudowy, co stanowi spadek o 20 % do roku ubiegłego. Określono wymogi dla 58 inwestycji i przedsięwzięć mogących wymagać opracowania raportów środowiskowych. Nie uzgodniono żadnej decyzji środowiskowej.

2. Podsumowanie

1. W porównaniu do roku 2022 ilość kontroli zmniejszyła się o 10 %, ilość postanowień opiniodawczych zwiększyła się o 15%, a ilość opinii sanitarnych zmniejszyła się o 5 %.
2. Ilość opiniowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz uzgodnień planów zagospodarowania przestrzennego zwiększyła się o 15 %.
3. Uzgadniany zakres prognozy oddziaływania do planów zagospodarowania przestrzennego zwiększył się o 60 %.
4. Największa ilość wniosków otrzymanych z gmin dotyczyła uzgadniania zakresu raportu o oddziaływanie na środowisko. Do tych najliczniej opiniowanych zakresów rodzajów inwestycji trzeba zaliczyć przede wszystkim elektrownie – farmy fotowoltaniczne i studnie głębinowe do nawadniania pól deszczownicami oraz modernizacje i przebudowy dróg lub ścieżek rowerowych i lokalizacji inwestycji z projektem budowlanych w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych.

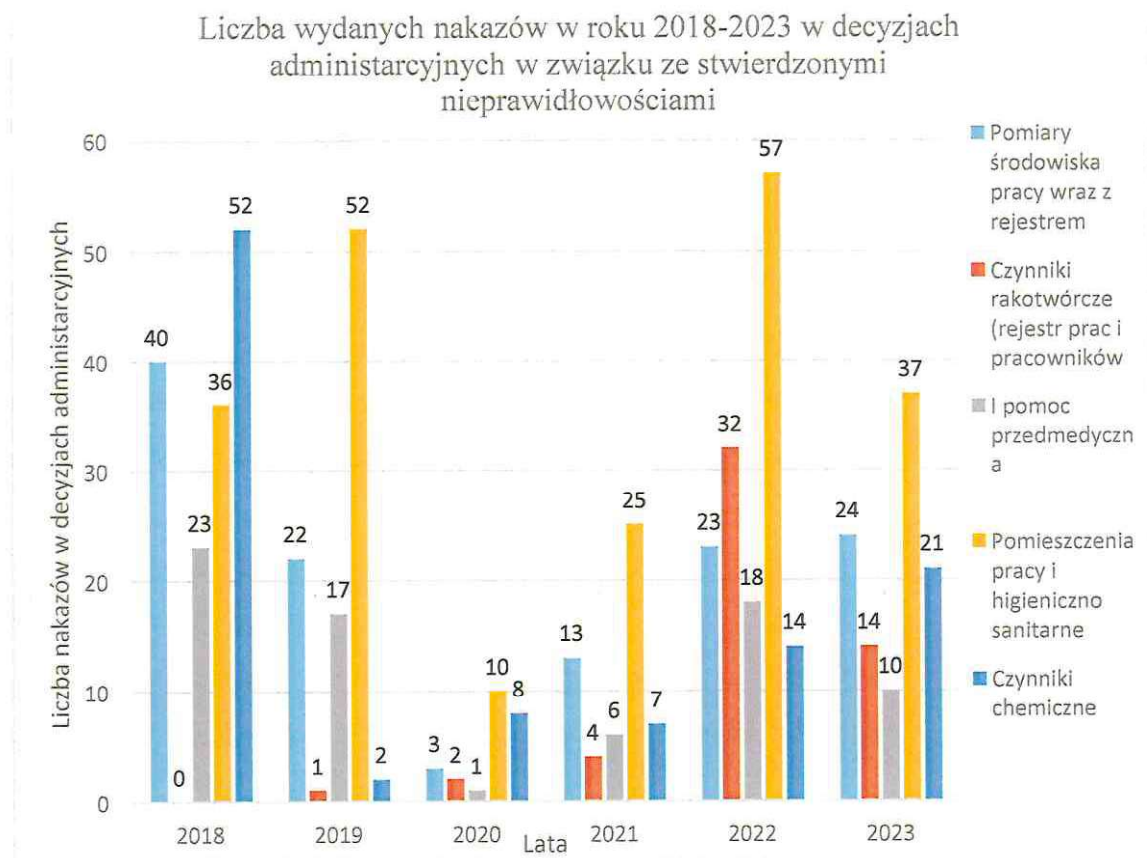

**Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska
pracy i chemikaliami**

1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

W 2023 roku sprawowano nadzór w zakresie przestrzegania przepisów m.in. z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych, detergentów oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. W roku 2023 pod nadzorem znajdowało się 560 podmiotów gospodarczych. Przeprowadzono 270 kontroli sanitarnych. Stwierdzono nieprawidłowości w związku z którymi wydano 69 decyzji administracyjnych zawierających 131 nakazów. W roku 2022 wydano 94 decyzje tj. o 25 więcej niż w roku 2023.

Wykres 17. Liczba wydanych nakazów w roku 2018-2023 w decyzjach administracyjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

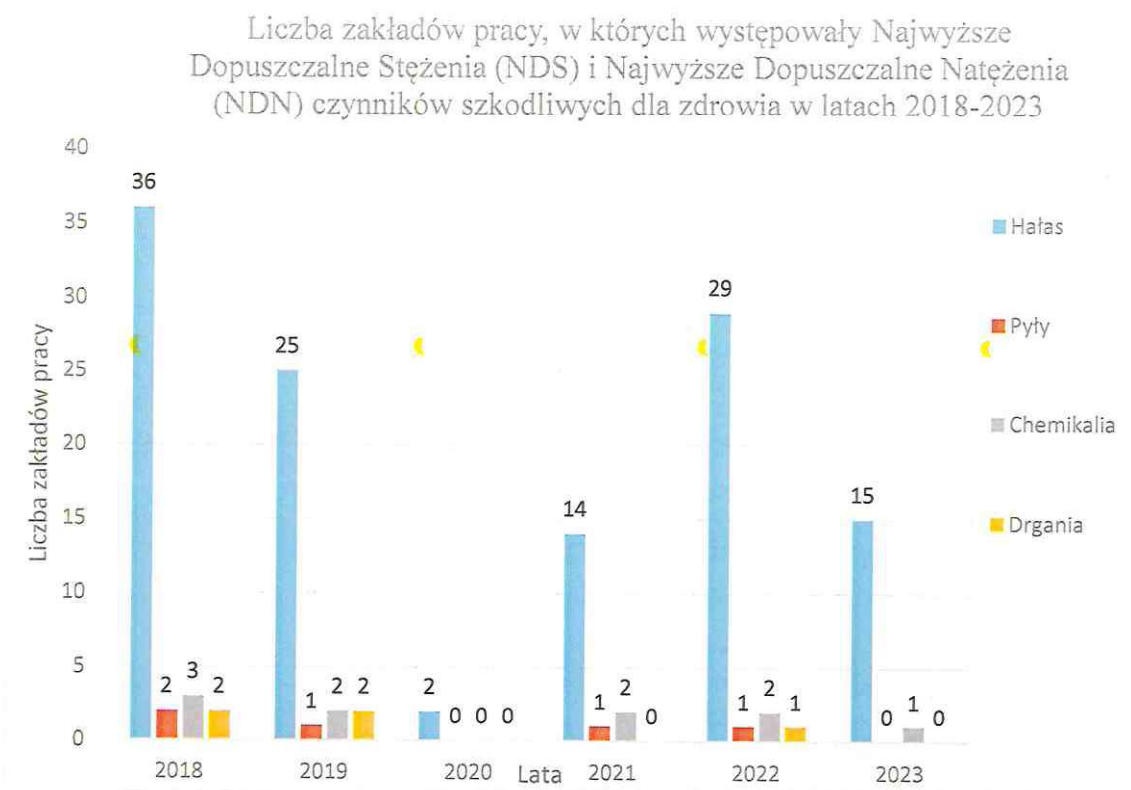
1.1. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe)

W 2023 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowały 42 zakłady pracy z branży obróbki drewna oraz produkcji wyrobów metalowych, w których wystąpiły przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W warunkach niezgodnych z obowiązującymi normatywami higienicznymi w 2023 roku zatrudnione były ogółem 503 osoby. Podane dane dotyczyły wszystkich zakładów pracy, w których występują przekroczenia normatywów niezależnie od tego czy były kontrolowane w danym roku sprawozdawczym. Ilości osób zatrudnionych w warunkach przekroczenia wartości normatywnych pozyskuje się w trakcie przeprowadzania kontroli na podstawie przeprowadzanych przez pracodawców pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. W 2023 roku kontrolę przeprowadzono w 16 podmiotach, w których stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych. Najczęściej przekraczana w 2023 roku była norma higieniczna obowiązująca dla hałasu. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole w 15 zakładach, w których stwierdzono narażenie na ponadnormatywny hałas. W warunkach niezgodnych z wymogami (dot. narażenia na ponadnormatywny hałas) stwierdzono zatrudnienie 500 osób, tj. o 28 mniej niż w roku 2022.

W ciągu całego roku sprawozdawczego nie stwierdzono nadmiernego zapylenia powietrza na stanowiskach pracy. W roku 2022 w warunkach przekroczenia NDS pyłów zatrudnionych było 6 osób.

W roku sprawozdawczym stwierdzono przekroczenie czynników chemicznych w jednym z kontrolowanych zakładów pracy. W warunkach przekroczenia NDS czynników chemicznych zatrudnione były 3 osoby. Natomiast w roku 2022 w 2 kontrolowanych podmiotach (obróbka metali) stwierdzono przekroczenie czynników chemicznych. W warunkach przekroczenia NDS czynników chemicznych zatrudnionych było 14 osób.

Wykres 18. Liczba zakładów pracy, w których występowały Najwyższe Dopuszczalne Stężenia (NDS) i Najwyższe Dopuszczalne Natężenia (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w roku 2018-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2023 roku skontrolowano 29 obiektów, gdzie w ekspozycji na czynniki rakotwórcze stwierdzono zatrudnienie 986 osób na podstawie prowadzonych przez pracodawców rejestrów prac i pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W roku 2022 w ekspozycji na czynniki rakotwórcze zatrudnionych było 1231 osób w 40 skontrolowanych obiektach. Stwierdzono spadek liczby zatrudnionych w ekspozycji na czynniki rakotwórcze w porównaniu do roku 2022 o 245 osób.

2. Choroby zawodowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego

W 2023 roku zgłoszono 29 podejrzeń dot. chorób zawodowych, w roku 2022 zgłoszono 16 podejrzeń, co stanowi spadek o 50%. Zgłoszenia dokonywane były przez jednostkę orzeczniczą lub przez osoby starające się o orzeczenie lekarskie o stwierdzeniu choroby zawodowej. Wydano 19 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 7 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Łącznie po uprawomocnieniu

decyzji stwierdzono 17 chorób zawodowych, w tym 9 decyzji dotyczyło chorób tzw. „azbestozależnych”.

Tabela 10 Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie gnieźnieńskim w roku 2018-2023

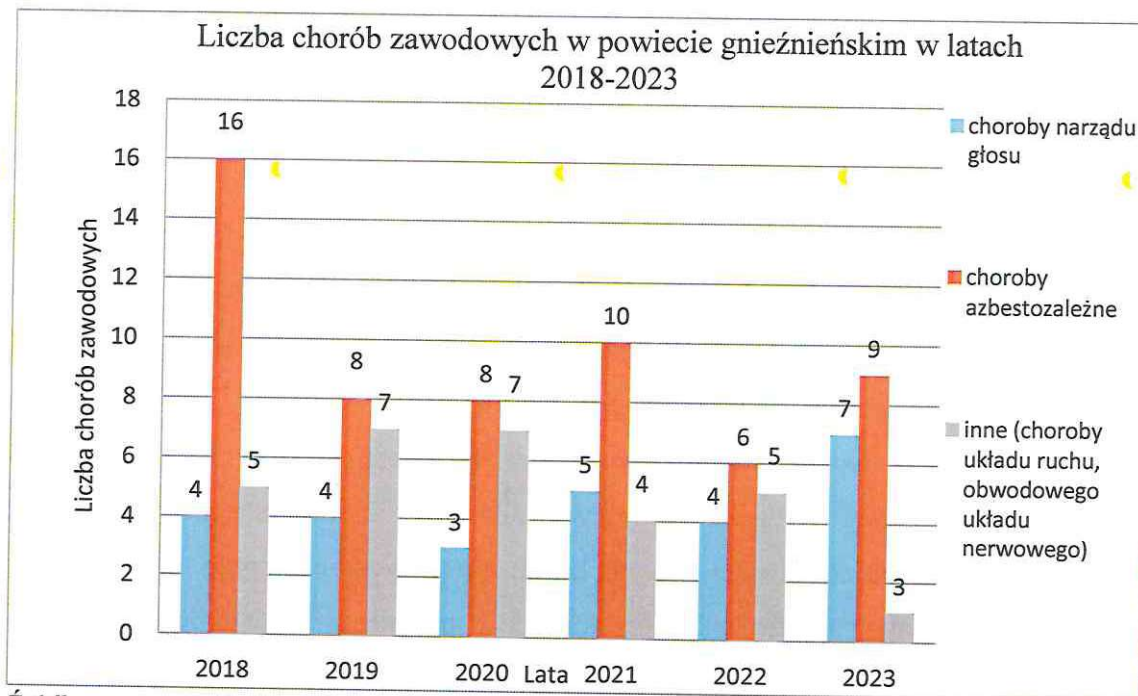
Rodzaj choroby zawodowej	Liczba chorób zawodowych stwierdzanych w powiecie gnieźnieńskim					
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Choroby „azbestozależne”	16	8	8	10	6	9
Choroby układu ruchu	2	2	0	1	1	1
Choroby narządu głosu	4	4	3	5	4	7
Choroby obwodowego układu nerwowego	0	1	0	0	4	0
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	1	0	2	1	0	0
Astma oskrzelowa	0	0	1	0	0	0
Zewnętrzno pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	0	0	0	1	0	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Najczęściej stwierdzane z chorób „azbestozależnych” w 2023 roku były pylice płuc. Stwierdzono 2 przypadki międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej powstałego na skutek zawodowego narażenia na pyły azbestu. Zachorowania dotyczyły pracowników branży azbestowej, tj. zakładów zajmujących się w przeszłości przerobem azbestu. Osoby, dla których wydano decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej wywołanej narażeniem na azbest są objęte stałą opieką lekarską profilaktyczną w ramach tzw. programu AMIANTUS. W 2023 roku stwierdzono 1 przypadek przewlekłej choroby układu ruchu wywołanej sposobem wykonywania pracy, 7 przypadków przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat. W roku sprawozdawczym wydano 7 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, w 1 przypadku dotyczyła ona przewlekłej choroby układu ruchu, w 2 przypadkach dotyczyła nowotworu złośliwego powstałego w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi rak płuc, w 1 przypadku dotyczyła przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat,

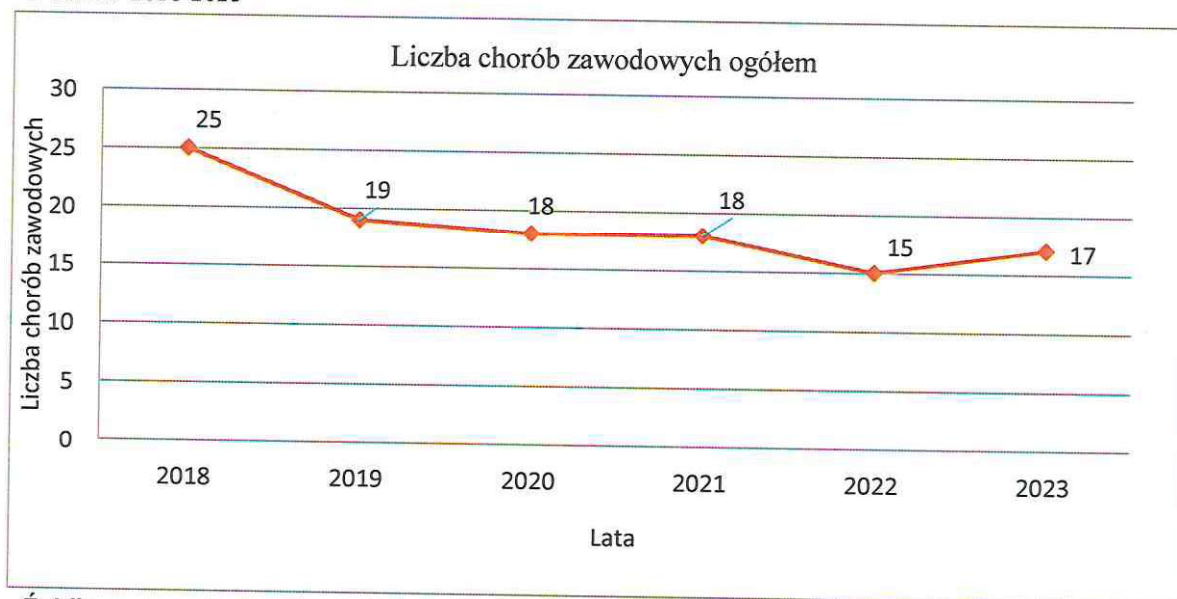
w 1 przypadku dotyczyła ostrych uogólnionych reakcji alergicznych, w 1 przypadku dotyczyła astmy oskrzelowej oraz w 1 przypadku pylicy płuc. W roku 2022 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano 9.

Wykres 19. Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Wykres 20 Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych (choroby „azbestozależne”, choroby układu ruchu, choroby narządu głosu, choroby obwodowego układu nerwowego, choroby zakaźne lub pasożytnicze, alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych) w powiecie gnieźnieńskim w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

3. Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursorzy narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze

W 2023 roku prowadzono nadzór nad chemikaliami, w tym prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, detergentami, kosmetykami, produktami biobójczymi oraz środkami zastępczymi, czyli tzw. „dopalaczami”. Kontrole dotyczyły zarówno producentów, importerów, dystrybutorów i stosujących. Wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w ewidencji obiektów w roku 2023 było 119 zakładów.

W związku z prowadzonym nadzorem nad kosmetykami w 2023 roku przeprowadzono 35 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów kosmetycznych. Stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych z uwagi na zawartość w składzie substancji zakazanych.

Wydane zostały 2 decyzje administracyjne dot. zaprzestania udostępniania na rynku produktów kosmetycznych zawierających w swoim składzie substancje niedozwolone do stosowania w produktach kosmetycznych. Łączna ilość wycofanych produktów wyniosła 2758 sztuk. W zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono 171 kontrole, tj. o 11 mniej niż w roku 2022. W 2023 roku w 16 przypadkach stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie chemikaliów, które dotyczyły zakładów wykorzystujących w cyklu produkcyjnym chemikalia lub wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 16 decyzji administracyjnych, co stanowi wzrost o 10 decyzji w porównaniu do 2022 roku.

Prowadzono nadzór nad przestrzeganiem wymogów związanych z wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. Objętych ewidencją w 2023 roku było 48 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze, w tym 1 podmiot zobowiązany jest do uzyskania pozwolenia. Przeprowadzono 34 kontrole w podmiotach zajmujących się dystrybucją produktów biobójczych oraz u producenta wyrobów klasyfikowanych jako biobójcze. Wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Wobec braku wymaganego przepisami prawa stosownego pozwolenia na obrót produktem biobójczym wydana decyzja administracyjna dot. zaprzestania udostępniania na rynku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów biobójczych. Łączna ilość wycofanych sztuk wyniosła 3369 produktów biobójczych. W roku 2022 nie wydano decyzji administracyjnej w zakresie wycofania produktów biobójczych.

W zakresie prowadzenia działań kontrolnych w ramach bieżącego nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych mogących zawierać w swym składzie substancje THC-P, HHC-P lub HHC-O w 2023 r. przeprowadzono 5 kontroli w 4 punktach sprzedaży, które zajmują się wprowadzaniem do obrotu suszy CBD oraz wyrobów kosmetycznych z zawartością CBD. Łącznie oceniono 11 produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu produktów zawierających ww. substancje. W roku 2022 przeprowadzono 10 kontroli, w trakcie których ocenie poddano 14 produktów. Przeprowadzone kontrole nie wykazały wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

4. Podsumowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami

1. W 2023 roku działaniami kontrolnymi objęto 167 podmiotów branży rolnej, produkującej wyroby z drewna, metalu i innych wyrobów niemetalicznych, produkujących chemikalia oraz stosujących i wprowadzających produkty chemiczne do obrotu. W roku 2022 skontrolowano 268 podmioty tj. o 101 więcej niż w roku 2023.
2. W wyniku 270 kontroli sanitarnych wydano 69 decyzji zawierających 131 nakazów zarządzających poprawę warunków pracy oraz bezpieczeństwa związanego z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi oraz ich mieszaninami. W roku 2022 wydano 94 decyzje administracyjne zawierające 152 nakazy.
3. W 2023 roku funkcjonowały 42 zakłady pracy z branży obróbki drewna oraz produkcji wyrobów metalowych, w których wystąpiły przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, tj. o 2 mniej niż w roku 2022, gdzie takich zakładów było 44. W roku 2023 w zakładach, w których stwierdzono przekroczenia zatrudnione były 503 osoby, tj. o 50 mniej niż w 2022.
4. W roku sprawozdawczym kontrolą objęto 4 podmioty prowadzące działalność w zakresie usług pogrzebowych. Łącznie przeprowadzono 5 kontroli. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne zawierające 7 nakazów. W roku 2022 kontrolą objęto 6 podmiotów i przeprowadzono łącznie 7 kontroli, tj. o 2 więcej niż w roku 2023.
5. W 2023 roku stwierdzono 17 przypadków chorób zawodowych, tj. o 2 więcej niż w 2022 roku, w którym stwierdzono 15 chorób zawodowych.

6. Wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w ewidencji obiektów w 2023 roku było 119 zakładów, tj. o 1 więcej niż w 2022 roku. W związku z prowadzonym nadzorem nad kosmetykami w 2023 roku przeprowadzono 35 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów kosmetycznych, tj. tyle samo co w roku 2022. Łącznie w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono 171 kontrole, tj. o 11 mniej niż w roku 2022, w którym przeprowadzono 182 kontrole. Wydano 16 decyzji zarządzających usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, tj. o 10 więcej niż w 2022 roku.

7. Przeprowadzono 34 kontrole w podmiotach zajmujących się produkcją i dystrybucją produktów biobójczych, tj. o 4 więcej niż w 2022 roku, w którym przeprowadzono 30 kontroli. Stwierdzono naruszenia przepisów w kontrolowanym zakresie i wydano 2 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

8. Nie odnotowano w 2023 roku punktu sprzedaży produktów mogących być środkami zastępczymi.

**Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży
oraz programów i działań informacyjno-edukacyjnych
w zakresie promocji zdrowia**

1. Sprawowanie nadzoru w zakresie sanitarno-higienicznych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo wychowawczych

W 2023 roku pod nadzorem znajdowało się 168 placówek nauczania i pobytu dzieci i młodzieży. Nadzór sanitarny sprawowano w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówki z uwzględnieniem wyposażenia budynku, mikroklimatu pomieszczeń, sal zajęć i ich wyposażenia, szatni, pomieszczeń sanitarnych, warunków do utrzymania higieny osobistej, systemu pierwszej pomocy, prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, gier i zabaw oraz otoczenia placówki, a także wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach, organizacji dożywiania, przestrzegania przepisów o substancjach niebezpiecznych i preparatach chemicznych w pracowniach oraz przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu. Podczas kontroli dokonywano również oceny wymaganej przepisami prawa dokumentacji dotyczących przeglądów wentylacji, pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego pomieszczeń, zachowania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, przeglądów placów zabaw, badań pracowników do celów sanitarno-epidemiologicznych.

W 2023 roku przeprowadzono 238 kontroli placówek. Liczba kontroli w porównaniu do 2022 r. wzrosła o 26. Przeprowadzono kontrole placówek, w których zorganizowano wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży, podczas których oceniono przygotowanie placówek do wypoczynku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Ogółem w elektronicznej bazie wypoczynku zgłoszono 57 placówek, w których organizowano wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W 2023 r. podobnie jak w roku 2022 w 10 szkołach podstawowych przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych w odniesieniu do wagi ciała. Badaniem objęto 120 oddziałów szkolnych oraz 2036 uczniów. Wśród badanych uczestników właściwą wagę tornistrów (tj. do 10% masy ciała ucznia) stwierdzono u 804 uczniów. Wagę tornistrów w zakresie 10-15% masy ciała ucznia zważono u 897 uczniów. Natomiast znacznie przekroczoną wagę tornistrów/plecaków szkolnych (tj. wagę tornistrów przekraczającą 15% masy ciała ucznia) stwierdzono u 335 uczniów. Podczas akcji ważenia tornistrów w placówkach w których stwierdzono przekroczenia właściwej wagi tornistra wydano zalecenia pokontrolne, przeprowadzono

spotkania z uczniami, nauczycielami i dyrektorami szkół na temat możliwości pozostawienia części przyborów w szkole, prawidłowego pakowania i noszenia tornistra, kontrolowania jego zawartości, ograniczenia ilości niezbędnych pomocy dydaktycznych i innych rozwiązań.

Wykres 21. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków w latach 2022-2023

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

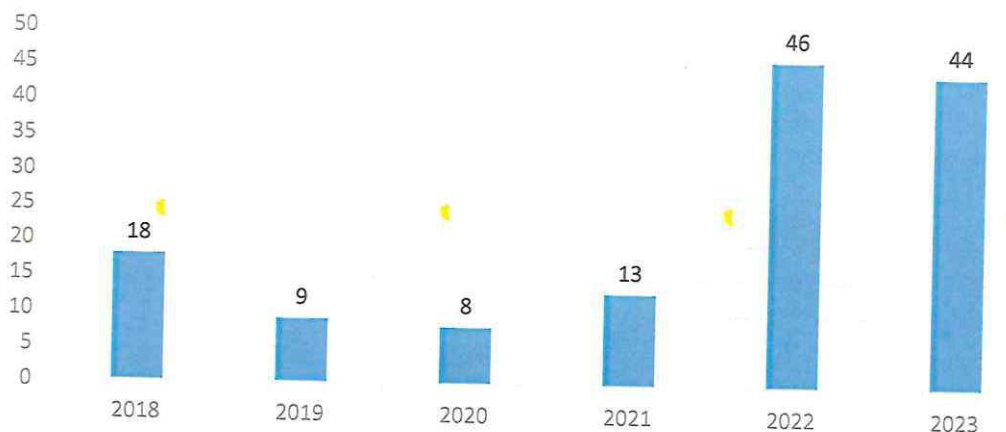
W 2023 r. w odniesieniu do 2022 r. o 4,5% mniej uczniów posiadało właściwą wagę tornistrów szkolnych, o 4% więcej uczniów posiadało tornistry o ciężarze przekraczającym masę ciała 10-15% oraz o 0,5% więcej uczniów posiadało plecaki przekraczające masę ciała o 15%.

2. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży

W 2023 roku w placówkach oświatowo-wychowawczych wydano 44 decyzje administracyjne. Nieprawidłowości dotyczyły głównie oświetlenia w budynkach, niewłaściwej wentylacji, niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego toalet, zaplecza pracowni chemicznej, pracowni warsztatowej, dróg dojścia i ogrodzenia, nieprawidłowych warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, braku dostosowania mebli do wzrostu uczniów, braku protokołu bhp, braku możliwości ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem sal dydaktycznych.

Wykres 22. Ilość decyzji administracyjnych wydanych w latach 2018-2023

Ilość decyzji administracyjnych wydanych
w latach 2018-2023 w obiektach oświatowo-wychowawczych

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

3. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży

Wypoczynek zimowy i letni zorganizowano w obiektach świadczących całoroczne usługi hotelarskie, obozach pod namiotami oraz w miejscu zamieszkania w formie półkolonii. W elektronicznej bazie wypoczynku w 2023 roku zgłoszono łącznie 150 turnusów wypoczynku (116 turnusów wypoczynku letniego i 34 turnusy wypoczynku zimowego), 76 turnusów zostało skontrolowanych. Podczas ferii zimowych i wakacji letnich w 2023 r. w wypoczynku uczestniczyło 2766 dzieci i młodzieży. W 2022 roku było to 2486 uczestników.

Wypoczynek dla dzieci i młodzieży w 2023 roku zorganizowano w:

- obiektach całorocznych usług hotelarskich – 22 turnusy
- obozach pod namiotami – 12 turnusów
- obiektach sezonowych – 2 turnusów
- miejscu zamieszkania – 114 turnusów

Wykres 23. Ilość turnusów zgłoszonych w bazie wypoczynku w latach 2022-2023.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia, Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Nieprawidłowości jakie stwierdzono to najczęściej brak aktualnej dokumentacji zdrowotnej opiekunów, brak rocznego przeglądu urządzeń na placu zabaw oraz nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń.

4. Działania dotyczące oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

W placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego, tj. w przedszkolach, szkołach podstawowych, ponadpodstawowych, placówkach wypoczynku zimowego i letniego inicjowano, organizowano, koordynowano i nadzorowano działalność oświatowo-zdrowotną. Celem tych działań jest kształtowanie odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych w zakresie prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, profilaktyki HIV/AIDS i promocja zdrowego stylu życia. W 2023 roku przeprowadzono 47 wizytacji oceniających realizację programów edukacyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone były także w placówkach ochrony zdrowia, a mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego informacje te przekazywano za pośrednictwem strony internetowej www.psse-gniezno.pl, portalu społecznościowego - Facebook, lokalnych mediów oraz podczas dożynek gminnych, festynów.

5. Programy i działania informacyjno-edukacyjne w zakresie promocji zdrowia.

5.1. Profilaktyka palenia tytoniu

Koordynowano realizację programów edukacyjnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego dla dzieci: „Czyste Powietrze Wokół Nas” w 9 przedszkolach, wśród 420 dzieci i ich rodziców. Antytytoniowy program adresowany do uczniów klas IV szkół podstawowych pt. „Bieg po zdrowie”, realizowano w 4 szkołach podstawowych, wśród 199 dzieci oraz ich rodziców.

Przeprowadzono powiatowy etap konkursu o zasięgu wojewódzkim: pt. „Palić, nie palić – oto jest pytanie?” dla uczniów klas V szkół podstawowych. W konkursie udział brało 8 szkół. Dla laureatów etapu powiatowego konkursu zorganizowano podsumowanie i wręczono nagrody ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gnieźnie.

W ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia odbyły się 4 spotkania z młodzieżą nt. profilaktyki palenia tytoniu. W akcji uczestniczyło 327 uczniów. Ponadto zorganizowano 2 punkty informacyjno-edukacyjne w jednej przychodni lekarskiej oraz w siedzibie stacji z ekspozycją wizualną.

Przeprowadzono 3 szkolenia w ramach projektu „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń.”, w którym udział wzięło 59 uczniów szkół podstawowych.

5.2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Za pośrednictwem strony internetowej, portalu społecznościowego Facebook, lokalnych mediów oraz ekspozycji wizualnych informowano społeczeństwo o Ogólnopolskiej Kampanii Krajowego Centrum ds. AIDS „Jedyny taki test”. Przekazano wiedzę o adresach punktów konsultacyjno-diagnostycznych, które wykonują bezpłatne i anonimowe testy w kierunku HIV oraz o takich wydarzeniach jak: Światowy Dzień AIDS, w ramach którego zorganizowano spotkania z młodzieżą w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz z osadzonymi w Zakładzie Karnym w Gębarzewie, Światowy Dzień Pamięci o Zmarłym na AIDS i akcji Bezpieczne Walentynki. Rozpropagowano regulamin konkursu „Nie daj szansy AIDS” dla szkół ponadpodstawowych, w którym udział wzięli uczniowie z 2 szkół. Laureatom etapu powiatowego konkursu przekazano dyplomy i nagrody ufundowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie. Przeprowadzono dwa szkolenia

w ramach projektu „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia-kontra HIV” dla 42 uczniów szkoły ponadpodstawowej. Do poradni lekarzy rodzinnych i szpitali (26 placówek na terenie powiatu gnieźnieńskiego) przekazano informację nt. kampanii Krajowego Centrum ds. AIDS z 2023 r. „Jedyny taki test, którego prawdopodobnie nie zlecisz” oraz informację do wiadomości uczniów szkół ponadpodstawowych (12 placówek) nt. Europejskiego Tygodnia Testowania w kierunku HIV i HCV pt. „Testuj. Lecz. Zapobiegaj”.

5.3. Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Program promujący zasady zbilansowanej diety i aktywności fizycznej wśród uczniów klas V-VIII szkół podstawowych. Program realizowano w 15 szkołach dla 2266 uczniów.

5.4. Kampania „Wybieraj zdrową żywność”

Kampania organizowana przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana została głównie do osób w wieku 25-45 lat, w tym rodziców, którzy mają wpływ na postawy zdrowotne swoich dzieci. Spotkania informacyjno-edukacyjne przeprowadzono wśród 180 rodziców dzieci uczęszczających do przedszkoli.

5.5. Program: „Mamo, Tato-co Wy na to?”

Jest to program dla dzieci sześciolletnich o zasięgu wojewódzkim, realizowany przez 497 dzieci w 25 placówkach powiatu gnieźnieńskiego. Ma on na celu zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów dzieci na specyfikę ich rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych, których doświadczają, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy.

5.6. Ogólnopolski „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

W ramach programu w 4 szkołach ponadpodstawowych na terenie miasta Gniezno koordynowano program pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, w którym wzięło udział 181 uczniów.

5.7. Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

Ogólnopolski program, którego celem jest zwiększenie wiedzy i świadomości na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych. Program realizowany był w czterech przedszkolach z terenu powiatu gnieźnieńskiego. W programie wzięło udział 118 sześciolatków. W ramach programu rozpropagowano konkurs o zasięgu wojewódzkim pt. „EKO jest lepsze”.

5.8. Zapobieganie chorobom nowotworowym

Kontynuowano realizację programu profilaktyki raka szyjki macicy pt. „Wybierz pierwszy krok”, w 6 szkołach ponadpodstawowych na terenie miasta Gniezna wśród 822 uczniów.

W 2023 r. rozpoczęto realizację 2 nowych programów:

- program profilaktyki raka piersi „Co kryją Twoje piersi?”, w ramach którego pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie przeprowadzili 8 prelekcji z pokazem techniki samobadania piersi na modelu piersi. Program realizowano w szkołach ponadpodstawowych, podczas spotkań w Kołach Gospodyń Wiejskich, w Klubie Pacjenta Fundacji „Z sercem dla Pacjenta” oraz wśród pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gnieźnie. W spotkaniach udział wzięło 228 uczestników.
- program „Znamie! Znam je?” dotyczący profilaktyki raka skóry, który realizowany jest w 4 szkołach ponadpodstawowych na terenie miasta Gniezna dla 602 uczniów.

5.9. Zapobieganie chorobom zakaźnym

Realizowano projekt „Mały kleszcz-duży problem”. W zakresie tematyki dotyczącej niebezpieczeństw związanych z kleszczami przeprowadzono 1 szkolenie dla uczestników spotkań w Klubie Pacjenta Fundacji „Z sercem dla Pacjenta”, 9 prelekcji dla uczestników wypoczynku letniego oraz podczas grzybobrania. W projekcie udział wzięło 281 osób. Przekazywano informacje nt. kleszczy na stronę internetową i portal społecznościowy Facebook oraz udzielono wywiadu do radia.

W ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień w kwietniu 2023 r. w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie zorganizowano punkt informacyjno – edukacyjny nt. szczepień ochronnych. Powyższą tematykę propagowano również podczas spotkań z rodzicami w przedszkolach oraz Szkołach Rodzenia. Informacje

o Europejskim Tygodniu Szczepień przekazano do poradni lekarzy rodzinnych i szpitala, lokalnych mediów oraz zamieszczono na stronie internetowej i Facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie.

Informację dotyczącą Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach i Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach w listopadzie 2023 r. przekazano do placówek ochrony zdrowia, do redakcji lokalnych mediów oraz zamieszczono na stronie internetowej i Facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie. Ponadto w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie zorganizowano wystawę tematyczną.

W placówkach, w których wystąpił problem wszawicy przekazywano materiały informacyjno-edukacyjne, ulotki oraz „Stanowisko Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży”, w którym przedstawiono zasady postępowania w przypadku zakażenia wszawicą.

5.10. Działania informacyjno-edukacyjne podczas wycieczek zimowych i letnich dzieci i młodzieży

Przeprowadzono 9 spotkań z 358 uczestnikami wycieczek letnich w zakresie bezpiecznych wakacji i zagrożeń związanych z kleszczami. Do placówek wycieczek przekazywano pakiety z materiałami informacyjno-edukacyjnymi dotyczące bezpieczeństwa. W okresie letnim zamieszczano na stronie internetowej i Facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie informacje związane z bezpiecznym wycieczkami np. jak zachowywać się podczas upałów, konieczności nawadniania organizmu, profilaktyki raka skóry, bezpieczeństwa nad wodą itp.

5.11. Informacje nt. Światowego Dnia Zdrowia

W 2023 roku obchody Światowego Dnia Zdrowia związane były z 75 rocznicą powstania Światowej Organizacji Zdrowia. Informacje o powyższym przekazano do samorządów oraz lokalnych mediów. Przygotowano także ekspozycję wizualną w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie.

5.12. Inne działania

W roku 2023 realizowano nowy program dot. higieny jamy ustnej – „Mam zdrowe zęby”. Przeprowadzono 14 spotkań pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie z dziećmi klas I-III szkół podstawowych, podczas których przekazywano zasady dot. prawidłowego mycia zębów z zastosowaniem modelu szczęki. Rozpropagowano konkurs plastyczny „Mój zębowy niezbędnik”, w którym uczestniczyli uczniowie z 11 szkół. Dla laureatów etapu powiatowego konkursu zorganizowano podsumowanie i wręczono nagrody ufundowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gnieźnie.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie uczestniczyli w 4 imprezach lokalnych - dożynkach gminnych, festynach organizowanych przez przedszkole i organizatorów wypoczynku letniego, podczas których promowano zdrowy styl życia, higienę rąk i zębów oraz prowadzono profilaktykę chorób odkleszczowych, nowotworowych, chorób zakaźnych i niezakaźnych, palenia tytoniu i innych.

6. Podsumowanie stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży oraz działalności związanej z oświatą i promocją zdrowia

1. Kontrole placówek nauczania i wychowania nie wykazały budynków w złym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym, a jedynie wymagające bieżących napraw i konserwacji. W 17 placówkach wydano decyzje administracyjne dotyczące najczęściej oświetlenia, niewłaściwej wentylacji, niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego toalet, zaplecza pracowni chemicznej, warsztatów szkolnych. W 19 placówkach wydano zalecenia pokontrolne dotyczące nieprawidłowości na placach zabaw, wystąpienia w pomieszczeniach szkolnych obrzezków, braku badań do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników, braku opieki stomatologicznej uczniów.

2. W 2023 r. w elektronicznej bazie wypoczynku zgłoszono o 21 turnusów organizowanego dla dzieci i młodzieży wypoczynku więcej niż w 2022 r. W placówkach wypoczynku przeprowadzono o 22 kontrole więcej niż w 2022 r.

3. Przeprowadzone pomiary obciążenia uczniów tornistrami szkolnymi w odniesieniu do wagi ciała wykazały znaczne przekroczenia dopuszczalnych wartości. Ok. 60% uczniów posiada zbyt ciężkie plecaki. Zorganizowano spotkania z uczniami oraz nauczycielami, podczas których omówiono niekorzystny wpływ zbyt ciężkich tornistrów na zdrowie uczniów, wskazano czym kierować się przy wyborze nowego tornistra, udzielono instruktażu prawidłowego pakowania oraz omówiono wyniki ważenia przeprowadzone w placówce z podziałem na poszczególne oddziały.

4. W zakresie oświaty zdrowotnej koordynowanych było 11 programów edukacyjnych oraz prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zagadnień związanych z promocją zdrowia, t.j. obchody Światowego Dnia Zdrowia, Światowego Dnia AIDS, Światowego Dnia bez Tytoniu i itp. oraz kampanie społeczne, akcje edukacyjne, szkolenia, dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych, konkursy o tematyce zdrowotnej. Działania te podejmowano głównie w placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach ochrony zdrowia. W zakresie programów i działań informacyjno-edukacyjnych odbyło się około 60 szkoleń, prelekcji i pogadanek przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie. Informacje w zakresie edukacji zdrowotnej mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego przekazywano za pośrednictwem strony internetowej www.psse-gniezno.pl, Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie, lokalnych mediów oraz podczas imprez o zasięgu lokalnym.

Laboratorium Bakteriologiczne

1. Laboratorium Bakteriologiczne

Laboratorium Bakteriologiczne, wdrożyło i utrzymuje system zarządzania umożliwiającą spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02, co potwierdza uzyskany Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego. Na podstawie wyników oceny PCA w 2023 roku Laboratorium utrzymało akredytację Nr AB 1222 oraz doskonało kompetencje techniczne i skuteczność systemu zarządzania opartego na wymaganiach normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz dokumentach Polskiego Centrum Akredytacji.

2. Udział Laboratorium Bakteriologicznego w badaniach biegłości

W 2023 roku Laboratorium uczestniczyło w następujących badaniach biegłości:

1. Ogólnopolskim Sprawdzanie Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych POLMICRO 2023 organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej w zakresie oceny preparatów mikroskopowych, identyfikacji, lekowrażliwości i mechanizmów oporności na leki bakteryjnych czynników etiologicznych zakażeń.
2. Ogólnopolskim Sprawdzanie Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych POLMICRO/SSE organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej w zakresie identyfikacji pałeczek jelitowych.
3. Międzynarodowym badaniu biegłości Labquality organizowanym przez System Oceny Wiarygodności Analiz Medycznych w zakresie identyfikacji pałeczek jelitowych.

We wszystkich przeprowadzonych badaniach biegłości w roku 2023 otrzymano pozytywne wyniki.

3. Badania wykonywane w Laboratorium Bakteriologicznym

W Laboratorium wykonywane są badania:

- sanitarno-epidemiologiczne w kierunku oznaczenia w próbce kału obecności bakterii *Salmonella/Shigella*;
- posiewy biologicznych wskaźników oceny skuteczności procesu sterylizacji;
- posiewy moczu;
- posiewy wymazów z gardła, jamy ustnej, języka;
- posiewy płwociny;
- posiewy wymazów z ran, ropy, płynów z jam ciała;

- posiewy wymazów ze zmian skórnych;
- posiewy kału;
- posiewy wymazów czystościowych z powierzchni, powietrza, sprzętu medycznego.

W roku 2023 łączna liczba badań wykonanych w Laboratorium Bakteriologicznym wyniosła 12351 prób. Badań sanitarno-epidemiologicznych w kierunku oznaczenia obecności bakterii *Salmonella/Shigella* wykonano 9444, posiewów biologicznych wskaźników oceny skuteczności procesu sterylizacji wykonano 1795, pozostałe badania stanowiły 1112.

4. Wdrożone doskonalenia działalności laboratoryjnej

1. Wprowadzono doskonalenie w obszarze obsługi klientów polegające na generowaniu komputerowego wydruku rachunku za badanie z wykorzystaniem systemu informatycznego Nautilus LAB PRO, eliminując konieczność ręcznego wypisu druku ścisłego zarachowania.
2. Zostały podpisane umowy na wykonywanie usług diagnostyki laboratoryjnej z dwoma nowymi kontrahentami.
3. Do Laboratorium zakupiono następujące wyposażenie: 3 komputery wraz z monitorami, drukarkę sieciową, chłodziarko-zamrażarkę oraz 6 termometrów.

Spis wykresów

Wykres 1

Liczba nadzorowanych zakładów żywnościowo-żywnościowych w 2023 r. na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....10

Wykres 2

Liczba zachorowań w latach 2018- 2023 na prątkującą postać gruźlicy płuc w powiecie gnieźnieńskim z podziałem na grupy wiekowe.....24

Wykres 3

Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2019-2023.....25

Wykres 4

Liczba zachorowań na WZW typu C w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-202326

Wykres 5

Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023....27

Wykres 6

Liczba zachorowań w powiecie gnieźnieńskim wywołanych przez campylobacter w latach 2019-2023.....28

Wykres 7

Liczba zachorowań w powiecie gnieźnieńskim wywołanych przez clostridioides difficile w latach 2019-2023.....29

Wykres 8

Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2019-202329

Wykres 9

Liczba zachorowań wywołanych przez norowirusy w latach 2019-2023.....30

Wykres 10

Liczba zachorowań wywołanych przez adenowirusy w latach 2019-2023.....30

Wykres 11

Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023.....31

Wykres 12

Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023.....34

Wykres 13

Zachorowania na choroby weneryczne z podziałem (kiła,rzerzączka, chlamydia) w latach 2019-2023.....35

Wykres 14

Liczba zakażeń i zgonów wywołanych wirusem SARS-CoV-2 w latach 2019-2023.....35

Wykres 15

Liczba niezaszczepionych dzieci obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi oraz liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień w latach 2019-2023 na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....36

Wykres 16

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w roku 2023...51

Wykres 17

Liczba wydanych nakazów w latach 2018-2023 w decyzjach administracyjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.....65

Wykres 18

Liczba zakładów pracy, w których występowały Najwyższe Dopuszczalne Stężenia (NDS) i Najwyższe Dopuszczalne Natężenia (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w latach 2018-2023.....67

Wykres 19

Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim latach 2018-2023.....69

Wykres 20

Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych (choroby „azbestozależne”, choroby układu ruchu, choroby narządu głosu, choroby obwodowego układu nerwowego, choroby zakaźne lub pasożytnicze, alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych) w powiecie gnieźnieńskim latach 2018-2023.....69

Wykres 21

Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków w latach 2022-2023.....76

Wykres 22

Ilość decyzji administracyjnych i płatniczych wydanych w latach 2018-2023.....77

Wykres 23

Ilość turnusów zgłoszonych w bazie wypoczynku w latach 2022-2023.....78

Spis tabel

Tabela 1

Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2023 r.16

Tabela 2

Liczba zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę wg. wieku w powiecie gnieźnieński za 2023 rok..... 25

Tabela 3

Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019 -2023.....32

Tabela 4

Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2019-2023.....33

Tabela 5

Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2019-2023 wg chorób przeciwko, którym wykonano szczepienie na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....37

Tabela 6

Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2019-2023 z podziałem na rodzaje odnotowanych NOP oraz wiek osób, u których wystąpiły na terenie powiatu gnieźnieńskiego (po szczepieniu innym niż COVID-19).....37

Tabela 7

Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2023 r.....42

Tabela 8

Stan zwodociągowania powiatu gnieźnieńskiego na dzień 31.12.2023 r.....43

Tabela 9

Stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług w powiecie gnieźnieńskim w 2023 r.....57

Tabela 10

Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2018-2023.....68

